

Bryssel 31.10.2019
COM(2019) 557 final

KOMISSION KERTOMUS EUROOPAN PARLAMENTILLE JA NEUVOSTOLLE

Euroopan hiilimarkkinoiden toiminnasta

Sisällysluettelo

Lyhenneluettelo	2
YHTEENVETO	4
1 JOHDANTO	5
2 EU:N PÄÄSTÖKAUPPAJÄRJESTELMÄN RAKENNE	7
2.1 Soveltamisalaan kuuluvat toiminnot, laitokset ja ilma-aluksen käyttäjät	7
2.2 Unionin rekisteri ja Euroopan unionin tapahtumaloki (EUTL)	9
3 HIILIMARKKINOIDEN TOIMINTA VUONNA 2018.....	11
3.1 Tarjonta: liikkeeseen lasketut päästöoikeudet	11
3.1.1 Päästökatto	11
3.1.2 Myönnettyt päästöoikeudet	13
3.1.2.1 Ilmaisjako	13
3.1.2.2 NER300-ohjelma ja innovaatorahasto	16
3.1.2.3 Välillisten hiilikustannusten hyvittäminen	18
3.1.2.4 Päästöoikeuksien huutokauppa	20
3.1.2.5 Poikkeaminen täysimittaisesta huutokaupasta sähkön ja lämmön tuotannon alalla ..	23
3.1.3 Kansainväliset päästöhyvitykset	26
3.2 Kysyntä: markkinoilta poistetut päästöhyvitykset.....	27
3.3 Tarjonnan ja kysynnän tasapainottaminen.....	28
4 ILMAILU	31
5 MARKKINOIDEN VALVONTA	33
5.1 Päästöoikeuksien oikeudellinen luonne ja verotuskohtelu	35
6 PÄÄSTÖJEN TARKKAILU, RAPORTOINTI JA TODENTAMINEN.....	36
6.1 Yleinen kehitys	36
6.2 Sovellettu tarkkailumenetelmä.....	37
6.3 Akkreditointi ja todentaminen.....	38
7 YLEISKATSAUS HALLINTOJÄRJESTELYSTÄ.....	38
8 VAATIMUSTEN NOUDATTAMINEN JA TÄYTÄNTÖÖNPANON VALVONTA	39

9 PÄÄTELMÄT JA TULEVAISUUDENNÄKYMÄT	40
LIITE	41

Lyhenneluettelo

AVR	Akkreditointia ja todentamista koskeva asetus
CA	Toimivaltainen viranomainen
CCS	Hiilidioksidin talteenotto ja varastointi (Carbon Capture and Storage)
CCU	Hiilidioksidin talteenotto ja käyttö (Carbon Capture and Utilisation)
CDM	Puhtaan kehityksen mekanismi (Clean Development Mechanism)
CER	Sertifioitu päästövähennys (Certified Emission Reduction)
CORSIA	Kansainvälisen lentoliikenteen kokonaisvaltainen päästöhyvitysjärjestelmä (Carbon Offsetting and Reduction Scheme for International Aviation)
CSCF	Monialainen korjauskerroin
EA	Eurooppalaisten akkreditointielinten yhteistyöjärjestö (European Cooperation for Accreditation)
ETA	Euroopan talousalue
EEA	Euroopan ympäristökeskus
EEX	European Energy Exchange
EIP	Euroopan investointipankki
ERU	Päästövähennysyksikkö (Emission Reduction Unit)
ESMA	Euroopan arvopaperimarkkinaviranomainen (European Securities and Markets Authority)
EU ETS	Euroopan unionin päästökauppajärjestelmä (European Union Emissions Trading System)
EUTL	Euroopan unionin tapahtumaloki
GHG	Kasvihuonekaasu
ICAO	Kansainvälinen siviili-ilmailujärjestö (International Civil Aviation Organization)
ICE	InterContinental Exchange Futures Europe
InnovFin EDP	InnovFin-välineen energia-alan demonstroitihankkeet
JI	Yhteistoteutus
MAR	Markkinoiden väärinkäyttöä koskeva asetus
MiFID II	Direktiivi rahoitusvälineiden markkinoista (Directive on Markets in Financial Instruments)
MiFIR	Asetus rahoitusvälineiden markkinoista

MRR	Tarkkailua ja raportointia koskeva asetus
MRVA	Tarkkailu, raportointi, todentaminen ja akkreditointi
MSR	Markkinavakaussvaranto
NAB	Kansallinen akkreditointielin
NER	Uusien osallistujien varanto (New Entrants Reserve)
OTC	Pörssin ulkopuolinen kaupankäynti (Over-the-counter)
PFC	Perfluorihilivety (Perfluorocarbon)
RES	Uusiutuvat energialähteet
SARPs	CORSIA:n standardit ja suositellut menettelytavat (CORSIA Standards and Recommended Practices)
TNAC	Liikkeeseen laskettujen päästöoikeuksien kokonaismäärä

YHTEENVETO

Euroopan päästökauppajärjestelmään (EU ETS) kuuluvien laitosten päästöt vähenivät 4,1 prosenttia vuonna 2018 verrattuna vuoteen 2017. Päästöt vähenivät pääasiassa sähkön ja lämmön tuotannon alalla, kun taas teollisuuden päästöt vähenivät vain hieman (ks. kohdan 3.2 taulukko 7). Ilmailualan todennetut päästöt kasvoivat edelleen. Kasvua oli 3,9 prosenttia vuoteen 2017 verrattuna (ks. kohdan 4 taulukko 8).

EU:n tarkistetun päästökauppadirektiivin hyväksymisen jälkeen painopiste on siirtynyt uusien säännösten täytäntöönpanoon ennen neljännen vaiheen alkamista. Täytäntöönpanotyö on täydessä vauhdissa. Viime vuoden aikana on annettu uutta lainsäädäntöä, jolla pannaan täytäntöön hiilivuotoluetteloa, ilmaisjakosääntöjä, innovaatorahastoa, huutokauppaamista, tarkkailua, raportointia, todentamista ja akkreditointia sekä unionin rekisteriä koskevia säännöksiä (ks. kohdat 2.2, 3.1.2 ja 6.1).

Markkinavakausvarannon ylijäämäindikaattori julkaistiin kolmatta kertaa, ja se oli 1 654 909 824 päästöoikeutta. Julkaiseminen johtaa jatkossakin siihen, että päästöoikeuksia sijoitetaan varantoon. Tämä vähentää huutokaupattavien päästöoikeuksien määrää lähes 40 prosenttia eli lähes 397 miljoonan päästöoikeuden verran vuonna 2019 (ks. kohta 3.3).

Vahvistunut hiilen hintasignaali johti vuonna 2018 Euroopan hiilimarkkinoilla siihen, että jäsenvaltiot saivat noin 14 miljardin euron ennätystulot päästöoikeuksien huutokaupasta. Jäsenvaltiot käyttivät tai suunnittelivat käyttävänsä lähes 70 prosenttia näistä tuloista ilmasto- ja energiataroituksiin vuoden aikana (ks. kohta 3.1.2.4).

1 JOHDANTO

Euroopan unionin päästökauppajärjestelmä (EU ETS) on ollut teollisuuden sekä sähkön ja lämmön tuotannon kasvihuonekaasupäästöjen vähentämistä koskevan EU:n strategian kulmakivi vuodesta 2005. Järjestelmällä edistetään huomattavasti EU:n vuodelle 2020 asettamaa kokonaistavoitetta vähentää kasvihuonekaasupäästöjä 20 prosenttia vuoden 1990 tasosta. EU on ylittämässä tämän tavoitteensa. Lisäedistystä kuitenkin tarvitaan, jotta kasvihuonekaasupäästöjä voidaan vähentää vähintään 40 prosentilla (osana vuoteen 2030 ulottuvia EU:n nykyisiä ilmasto- ja energiapolitiikan puitteita) ja vähintään 50 prosentilla – mahdollisesti 55 prosentilla – vastuullisella tavalla (ottaen huomioon tulevan komission poliittiset suuntaviivat¹).

Neljättä vaihetta varten tehty EU:n päästökauppajärjestelmän tarkistus² tuli voimaan huhtikuussa 2018. Täytäntöönpanolainsäädäntöä annetaan neljättä päästökauppakautta varten nopeaa tahtia. Viime vuoden aikana on annettu uutta hiilivuotoluetteloa ja ilmaisjakosääntöjä koskevaa täytäntöönpanolainsäädäntöä ja tarkistettu unionin rekisterijärjestelmää koskevaa säädöskehystä, jotta voidaan ottaa huomioon neljännen vaiheen edellyttämät mukautukset. Lisäksi on vahvistettu säännöt, jotka koskevat innovaatorahaston käyttöönottoa. Innovaatorahasto on EU:n päästökauppajärjestelmän tärkein väline, josta rahoitetaan innovatiivisia vähähiilisiä teknologioita ja läpimurtoinnovaatioita neljännessä vaiheessa. Samaan aikaan on tarkistettu huutokauppa-asetusta, jotta innovaatorahaston ensimmäisten 50 miljoonan päästöoikeuden huutokauppaaminen on mahdollista vuonna 2020. Komissio antoi elokuussa 2019 toisen tarkistuksen, jolla luodaan institutionaalinen kehys innovaatorahaston ja modernisaatorahaston päästöoikeuksien huutokauppaamista varten neljännessä vaiheessa. Lisäksi EU:n päästökauppajärjestelmän tarkkailu-, raportointi-, todentamis- ja akkreditointikehys on saatettu ajan tasalle, jotta voidaan parantaa ja selventää nykyisiä sääntöjä kolmannen vaiheen täytäntöönpanosta saatujen kokemusten perusteella. Komissio on ripeästi viimeistelemässä jäljellä olevia täytäntöönpanosäännöksiä. Tavoitteena on, että ne hyväksyttäisiin ennen tammikuuta 2021, jolloin uusi päästökauppakausi alkaa.

Viime vuosina sovitut lainsäädäntömuutokset, joiden tarkoituksena on ollut päästöoikeuksien ylijäämän pienentäminen hiilimarkkinoilla, ovat alkaneet kantaa hedelmää. Viime hiilimarkkinakertomuksen julkaisun jälkeen markkinavakausvarannon ylijäämäindikaattori on julkaistu kolmatta kertaa. Vuonna 2019 huutokaupattavien päästöoikeuksien määrää pienennetään indikaattorin ja EU:n päästökauppajärjestelmää koskevan tarkistetun lainsäädännön perusteella lähes 400 miljoonalla päästöoikeudella. Tämä vastaa 24:ää prosenttia ylijäämästä.

Kuluneelle vuodelle oli tunnusomaista myös markkinaosapuolten lisääntynyt luottamus, mikä näkyi vahvistuneena hiilen hintasignaalina. Jäsenvaltioiden huutokaupasta saamat kokonaistulot kasvoivat päästöoikeuksien korkeamman hinnan ansiosta huomattavasti: vuonna 2018 tulot olivat yhteensä 14 miljardia euroa eli yli kaksi kertaa niin suuret kuin vuonna 2017. Jäsenvaltioiden toimittamien tietojen mukaan lähes 70 prosenttia näistä tuloista käytettiin (tai suunniteltiin käytettävän) ilmasto- ja energiatarpeisiin vuoden 2018 aikana.

¹ https://ec.europa.eu/commission/sites/beta-political/files/political-guidelines-next-commission_fi.pdf

² Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi (EU) 2018/410, annettu 14 päivänä maaliskuuta 2018, direktiivin 2003/87/EY muuttamisesta kustannustehokkaiden päästövähennysten ja vähähiilisyttä edistävien investointien edistämiseksi sekä päätöksen (EU) 2015/1814 muuttamisesta (EUVL L 76, 19.3.2018, s. 3).

Tämä kertomus Euroopan hiilimarkkinoiden toiminnasta on laadittu direktiivin 2003/87/EY³ (EU:n päästökauppadirektiivi) 10 artiklan 5 kohdan ja 21 artiklan 2 kohdan mukaisesti. Kuten direktiivissä säädetään, kertomuksen tarkoituksena on säännöllisen kuvauksen esittäminen Euroopan hiilimarkkinoiden toiminnasta vuosittain.

Kertomus koskee vuotta 2018, mutta siinä esitetään myös vuoden 2019 alkupuoliskolla ehdotettuja tai hyväksyttyjä aloitteita.

Jollei toisin ilmoiteta, tässä kertomuksessa on käytetty julkisesti saatavilla olevia tietoja, jotka komissio oli saanut käyttöönsä kesäkuun 2019 loppuun mennessä⁴. Kertomukseen sisällytetyissä tekstikentissä esitetään yleisiä ja selittäviä tietoja EU:n päästökauppajärjestelmästä.

³ Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2003/87/EY, annettu 13 päivänä lokakuuta 2003, kasvihuonekaasujen päästöoikeuksien kaupan järjestelmän toteuttamisesta unionissa ja neuvoston direktiivin 96/61/EY muuttamisesta (EUVL L 275, 25.10.2003, s. 32).

⁴ Koontipäivä oli 28. kesäkuuta 2019.

2 EU:N PÄÄSTÖKAUPPAJÄRJESTELMÄN RAKENNE

2.1 Soveltamisalaan kuuluvat toiminnot, laitokset ja ilma-aluksen käyttäjät

EU:n päästökauppajärjestelmään on liittynyt Euroopan talousalueen (ETA) 31 jäsenvaltiota. Järjestelmällä rajoitetaan noin 11 000 voima- ja tuotantolaitoksen sekä yli 500:n Euroopan talousalueen lentoasemien välillä lentävän ilma-aluksen käyttäjän päästöjä. Järjestelmä kattaa noin 39 prosenttia EU:n kasvihuonekaasupäästöistä.

Kolmannessa vaiheessa (2013–2020)* EU:n päästökauppajärjestelmällä säännellään kiinteiden laitosten osalta energiaintensiivisiä teollisuudenaloja, mukaan lukien voimalaitokset ja muut polttolaitokset, joiden kokonaislämpöteho on vähintään 20 MW (lukuun ottamatta vaarallisen jätteen ja yhdyskuntajätteen polttolaitoksia), öljynjalostamot, koksamot, rauta- ja teräs-, klinkkeri-, lasi-, kalkki-, tiili-, keramiikka-, massa-, paperi- ja pahviteollisuus, alumiinin, petrokemikaalien, ammoniakkin, typpihapon, adipiinihapon, glyksaali- ja glyksyylihapon tuotanto sekä hiilidioksidin talteenotto, siirto putkistoissa ja geologinen varastointi.

Ilmailualalla EU:n päästökauppajärjestelmän soveltamisala rajoittui kaudella 2013–2016 ETA:n sisäisiin lentoihin, samalla kun odotettiin kansainvälisen siviili-ilmailujärjestön (ICAO) maailmanlaajuista lähestymistapaa. Jotta voitiin tukea kansainvälisen lentoliikenteen kokonaisvaltaisen päästöhyvitysjärjestelmän (Carbon Offsetting and Reduction Scheme for International Aviation, CORSIA) kehittämistä, soveltamisalan rajoittamista ETA:n sisäisiin lentoihin jatkettiin vuonna 2017 vuoteen 2023 asti (ks. kohta 4).

EU:n päästökauppajärjestelmä kattaa hiilidioksidin (CO₂) päästöjen lisäksi myös typpihapon, adipiinihapon, glyksyylihapon ja glyksaalin tuotannosta peräisin olevat typpioksiduulin (N₂O) päästöt sekä alumiinin tuotannosta peräisin olevat perfluorihilivetyjen (PFC) päästöt. Vaikka osallistuminen EU:n päästökauppajärjestelmään on pakollista, tietyillä aloilla se kattaa vain tietyn koon ylittävät laitokset. Lisäksi siihen osallistuvat maat voivat jättää järjestelmän ulkopuolelle pienet laitokset (päästöt alle 25 000 hiilidioksidiekvivalenttitonnia), jos käytössä on vastaavia vaihtoehtoisia toimenpiteitä. Neljännessä vaiheessa hyvin vähäisten päästöjen aiheuttajat (ilmoitetut päästöt alle 2 500 hiilidioksidiekvivalenttitonnia kolmen viime vuoden aikana) voidaan sulkea EU:n päästökauppajärjestelmän ulkopuolelle, jos niiden päästöjen määrän arvioimiseen on käytettävissä yksinkertaistettuja tarkkailujärjestelyjä. Osallistujamaat voivat myös lisätä EU:n päästökauppajärjestelmään aloja ja kasvihuonekaasuja (ns. opt-in-säännös).

* Tietoja EU:n päästökauppajärjestelmän ensimmäisestä ja toisesta vaiheesta on saatavilla seuraavasta osoitteesta: https://ec.europa.eu/clima/policies/ets/pre2013_fi

Osallistujamaiden⁵ vuonna 2019 toimittamien 21 artiklan mukaisten kertomusten mukaan sallittuja laitoksia oli vuonna 2018 yhteensä 10 744.

Kuten aiempinakin vuosina, EU:n päästökauppajärjestelmän toimien puitteissa poltetut polttoaineet olivat vuonna 2018 suurimmalta osin fossiilisia. Kuitenkin 29 valtiota raportoi myös biomassan käytöstä 2 181 laitoksessa (20,3 prosenttia kaikista laitoksista). Kaksi valtiota (LI ja MT) ei raportoinut minkäänlaisesta biomassan käytöstä. Biomassaan liittyvät kokonaispäästöt olivat vuonna 2018 noin 151 miljoonaa tonnia hiilidioksidia (9 prosenttia päästökauppajärjestelmässä ilmoitetuista

⁵ Viitattaessa direktiivin 21 artiklassa tarkoitettuihin kertomuksiin 'jäsenvaltiot' tai 'valtiot' käsittävät EU:n 28 jäsenvaltiota ja ETA-maat (Islannin, Norjan ja Liechtensteinin).

päästöistä), mikä oli hieman enemmän kuin vuonna 2017, jolloin ne olivat 145 miljoonaa tonnia hiilidioksidia (8 prosenttia päästökauppajärjestelmässä ilmoitetuista päästöistä). Näistä päästöistä 99,2 prosenttia luettiin nollassi⁶. Vuonna 2018 mikään valtio ei ilmoittanut ilma-alusten käyttäjien käyttäneen biopolttoainetta, kun taas vuonna 2017 vain Ruotsi ilmoitti kahden ilma-alusten käyttäjän vastaavasta käytöstä.

Vuotuisiin päästöihin perustuvissa laitosten luokissa⁷ vuotta 2018 koskevat tiedot osoittavat, että aiempien vuosien tapaan laitoksista 72 prosenttia kuului luokkaan A, 21 prosenttia luokkaan B ja 7 prosenttia luokkaan C. Kaikkiaan 6 113 laitosta ilmoitettiin 'vähän päästöjä aiheuttavaksi laitokseksi'⁸ (57 prosenttia kokonaismäärästä).

Siltä osin kuin on kyse EU:n päästökauppajärjestelmän piiriin kuuluvista toiminnoista, jotka koskevat muiden kasvihuonekaasujen kuin hiilidioksidin päästöjä, lupia on ilmoitusten mukaan myönnetty lähinnä alumiinia ja perfluorihilivetyjä (PFC-yhdisteitä) varten 12 maassa (DE, FR, EL, IS, IT, NL, NO, RO, SE, SI, SK ja UK) ja typpihapon tuotantoa ja N₂O:ta varten 20 maassa (kaikki muut paitsi CY, DK, EE, ES, IE, IS, LI, LU, LV, MT ja SI). Muista N₂O-aloista on ilmoitettu adipiinihapon tuotannon osalta kolmessa maassa (DE, FR ja IT) sekä glyoksaalin ja glyoksylihapon tuotannon osalta kahdessa (DE ja FR). Vain Norja ja Itävalta ilmoittivat hiilidioksidin talteenottoon ja varastointiin liittyvästä toiminnasta.

Kuten vuonna 2017, seitsemän maata (ES, FR, HR, IS, IT, SI ja UK) on hyödyntänyt mahdollisuutta jättää vähäisten päästöjen aiheuttajat EU:n päästökauppajärjestelmän ulkopuolelle EU:n päästökauppadirektiivin 27 artiklan mukaisesti. Järjestelmän ulkopuolisten hiilidioksidipäästöjen määrä oli vuonna 2018 yhteensä 2,92 miljoonaa tonnia (noin 0,17 prosenttia todennettujen päästöjen kokonaismäärästä; vuonna 2017 osuus oli 0,16 prosenttia).

Jäsenvaltioiden vuonna 2019 toimittamien 21 artiklan mukaisten tietojen mukaan tähän mennessä kahdeksan maata (BE, DK, FR, HR, HU, LI, LT ja NL) on hyödyntänyt tarkkailua ja raportointia koskevan asetuksen⁹ 13 artiklassa tarjottua mahdollisuutta sallia yksinkertaistetut tarkkailusuunnitelmat kiinteille laitoksille tapauksissa, joissa riski on pieni. Päästömääriltään vähäisten ilma-aluksen käyttäjien osalta säännöksen hyödyntämisestä on raportoinut kolme maata vuonna 2018 (BE, IS ja PL).

Vuonna 2018 yhteensä 655:llä ilma-aluksen käyttäjällä raportoitiin olevan tarkkailusuunnitelma (verrattuna 541:een vuonna 2017 ja 503:een vuonna 2016). Raportoiduista ilma-aluksen käyttäjistä 50 prosenttia (328) oli kaupallisia ilma-aluksen käyttäjiä ja loput 50 prosenttia (327) muita kuin

⁶ EU:n päästökauppajärjestelmässä biomassan emissiokerroin on nolla, jos 'biomassan' käsitteen määritelmä täyttyy ja jos biopolttoaineiden tai bionesteiden ollessa kyseessä uusiutuvaa energiaa koskevan direktiivin 2009/28/EY 17 artiklan 1 kohdan mukaiset kestävyyskriteerit täyttyvät. Nollassi luettujen päästöjen osalta ei tarvitse palauttaa päästöoikeuksia. Osallistujamaiden vuonna 2019 toimittamissa 21 artiklan mukaisissa kertomuksissa kolme valtiota (LV, LT ja DK) ilmoitti vain nollassi luetun biomassan energiasisällön mutta ei todellisia päästöjä. Näiden valtioiden päästöjä ei siksi ole otettu huomioon edellä esitetystä kokonaispäästöjen määrästä.

⁷ C-luokan laitoksissa vuotuiset päästöt ovat yli 500 000 hiilidioksidiekvivalenttitonnia, B-luokan laitoksissa 500 000–50 000 hiilidioksidiekvivalenttitonnia ja A-luokan laitoksissa alle 50 000 hiilidioksidiekvivalenttitonnia. Ks. komission asetus (EU) N:o 601/2012, annettu 21 päivänä kesäkuuta 2012, Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivissä 2003/87/EY tarkoitettusta kasvihuonekaasupäästöjen tarkkailusta ja raportoinnista (EUVL L 181, 12.7.2012, s. 30).

⁸ Lisäksi 'vähän päästöjä aiheuttavat laitokset' ovat A-luokan laitosten alaluokka, jossa vuotuiset päästöt ovat alle 25 000 hiilidioksidiekvivalenttitonnia (ks. asetuksen (EU) N:o 601/2012 47 artiklan 2 kohta).

⁹ Komission asetus (EU) N:o 601/2012, annettu 21 päivänä kesäkuuta 2012, Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivissä 2003/87/EY tarkoitettusta kasvihuonekaasupäästöjen tarkkailusta ja raportoinnista (EUVL L 181, 12.7.2012, s. 30).

kaupallisia ilma-aluksen käyttäjiä.¹⁰ Ilma-aluksen käyttäjistä yhteensä 287 (44 prosenttia kokonaismäärästä) katsotaan vähäisten päästöjen aiheuttajiksi (280 (52 prosenttia) vuonna 2017 ja 249 (50 prosenttia) vuonna 2016).

2.2 Unionin rekisteri ja Euroopan unionin tapahtumaloki (EUTL)

Unionin rekisteriin ja Euroopan unionin tapahtumalokiin (EUTL) kirjataan yleisten ja ilmailun päästöoikeuksien omistustiedot tileille ja tilien välisinä tapahtumina. Rekisteriä ja lokia käyttää ja pitää yllä komissio. Osallistujamaiden kansalliset rekisterien valvojat toimivat yhteyspisteinä tilien edustajille (yrityksiä tai luonnollisia henkilöitä). Unionin rekisterissä on tilit kiinteille laitoksille ja ilma-aluksen käyttäjille. EUTL tarkistaa automaattisesti, kirjaa ja hyväksyy kaikki tilien väliset tapahtumat. Näin voidaan varmistaa, että kaikki siirrot ovat EU:n päästökauppajärjestelmän sääntöjen mukaisia.

Unionin rekisteriin ja EUTL:ään kirjatut tiedot ovat tärkeä tietolähde erilaisessa päästökauppajärjestelmän raportoinnissa, kuten markkinavakausvarannon ylijäämäindikaattorin laskemisessa (ks. kohta 3.3) ja Euroopan ympäristökeskuksen raportoinnissa. EUTL varmistaa myös EU:n päästökauppajärjestelmän avoimuuden julkaisemalla* tietoja siitä, miten kiinteät laitokset ja ilma-aluksen käyttäjät noudattavat päästökauppajärjestelmän säännöksiä.

* EUTL:n julkaisemat tiedot ovat verkkosivustolla <https://ec.europa.eu/clima/ets/>

Unionin rekisteri ja EUTL olivat täydessä toiminnassa 365 päivänä vuorokauden ympäri koko vuoden 2018 lukuun ottamatta teknisten päivitysten aiheuttamia lyhyitä keskeytyksiä, joiden kokonaiskesto oli noin 26 tuntia.

Komissio keskeytti¹¹ 1. tammikuuta 2019 kaikki ilmaisjakoa, huutokauppaa ja kansainvälisten hyvitysten vaihtoa koskevat Yhdistyneeseen kuningaskuntaan liittyvät prosessit suojatoimenpiteiden¹² mukaisesti. Tarkoituksena on suojella EU:n päästökauppajärjestelmän ympäristötavoitteiden tinkimättömyyttä tapauksissa, joissa EU:n lainsäädäntöä ei enää sovelleta EU:sta eroavassa jäsenvaltiossa.

Maaliskuussa 2019 annettiin komission delegoitu asetus (EU) 2019/1122¹³, jossa vahvistetaan säännöt unionin rekisterin toiminnalle EU:n päästökauppajärjestelmän seuraavaa päästökauppakautta (2021–2030) varten. Asetuksen ansiosta unionin rekisteri vastaa tarkistetussa EU:n päästökauppadiirektiivissä asetettuja neljännen vaiheen vaatimuksia. Esimerkiksi toimintoja on mukautettu niin, että päästöoikeudet ovat voimassa rajoittamattoman ajan ja käytettävissä päästöihin vasta sen kymmenvuotiskauden, jonka aikana ne myönnettiin, ensimmäisestä vuodesta alkaen. Lisäksi

¹⁰ Kaupallinen ilma-aluksen käyttäjä on esimerkiksi palveluja julkisesti tarjoava matkustajalentoyhtiö. Muu kuin kaupallinen ilma-aluksen käyttäjä on esimerkiksi yksityisomistuksessa oleva ilma-alus.

¹¹ Commission Decision (C(2018) 8707) of 17 December 2018 on instructing the central administrator to temporarily suspend the acceptance by the European Union Transaction Log of relevant processes for the United Kingdom relating to free allocation, auctioning and the exchange of international credits (komission päätös (C(2018) 8707), annettu 17 päivänä joulukuuta 2018, keskusvalvojan ohjeistamisesta keskeyttämään tilapäisesti ilmaisjakoa, huutokauppaa ja kansainvälisten hyvitysten vaihtoa koskevien Yhdistyneeseen kuningaskuntaan liittyvien prosessien hyväksyminen Euroopan unionin tapahtumalokissa).

¹² Komission asetus (EU) 2018/208, annettu 12 päivänä helmikuuta 2018, unionin rekisterin perustamisesta annetun asetuksen (EU) N:o 389/2013 muuttamisesta (EUVL L 39, 13.2.2018, s. 3).

¹³ Komission delegoitu asetus (EU) 2019/1122, annettu 12 päivänä maaliskuuta 2019, Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2003/87/EY täydentämisestä unionin rekisterin toiminnan osalta (EUVL L 177, 2.7.2019, s. 3).

varmistettiin, ettei kansainvälisiä hyvityksiä voi käyttää päästöihin vuodesta 2021 alkaen. Uudella asetuksella myös mukautetaan unionin rekisteriä koskevia sääntöjä rahoitusmarkkinoita koskevan lainsäädännön vaatimusten mukaisiksi, koska päästöoikeudet on luokiteltu direktiivin 2014/65/EU¹⁴ mukaisesti 'rahoitusvälineiksi' 3. tammikuuta 2018 lähtien, sekä tarkistettujen tietosuojasääntöjen vaatimusten mukaisiksi.

¹⁴ Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2014/65/EU, annettu 15 päivänä toukokuuta 2014, rahoitusvälineiden markkinoista sekä direktiivin 2002/92/EY ja direktiivin 2011/61/EU muuttamisesta.

3 HIILIMARKKINOIDEN TOIMINTA VUONNA 2018

Tässä luvussa esitetään tietoja päästöoikeuksien tarjontaan ja kysyntään liittyvistä näkökohdista EU:n päästökauppajärjestelmässä. Tarjontaa koskevassa osiossa on tietoja päästökatoista, päästöoikeuksien ilmaisjaosta, NER300-ohjelmasta (myös tulevan innovaatorahaston valmisteluista), huutokaupasta, poikkeamisesta täysimittaisesta huutokaupasta sähkön ja lämmön tuotannon alalla (10 c artikla) ja kansainvälisten hyvitysten käytöstä. Lisäksi osiossa on kohta, jossa käsitellään välillisten hiilikustannusten hyvitysjärjestelmiä.

Kysynnän osalta annetaan tietoa todennettujen päästöjen määristä sekä siitä, miten päästöoikeuksien tarjontaa ja kysyntää tasapainotetaan hiilimarkkinoilla markkinavakausvarannon avulla.

3.1 Tarjonta: liikkeeseen lasketut päästöoikeudet

3.1.1 Päästökatto

Päästökatto on kasvihuonekaasupäästöjen absoluuttinen määrä, jonka järjestelmään kuuluvat yhteisöt voivat päästää päästövähennystavoitteen saavuttamisen takaamiseksi. Sen on vastattava päästökaupakauden aikana liikkeeseen laskettujen päästöoikeuksien määrää. Kolmannessa vaiheessa sovelletaan EU:n laajuista päästökattoa, jolla korvataan aiemmat kansalliset päästökatot.

Vuonna 2013 kiinteiden laitosten päästöjen päästökatoiksi vahvistettiin 2 084 301 856 päästöoikeutta. Päästökattoa alennetaan joka vuosi lineaarisesti 1,74 prosentilla niiden päästöoikeuksien keskimääräisestä kokonaismäärästä, jotka on laskettu liikkeeseen vuosittain kaudella 2008–2012. Näin varmistetaan, että vuonna 2020 kiinteillä laitoksilla on käytettävissä 21 prosenttia vähemmän päästöoikeuksia kuin vuonna 2005.

Ilmailualan päästökatoiksi vahvistettiin alun perin 210 349 264 ilmailun päästöoikeutta vuodessa, mikä on 5 prosenttia vähemmän kuin ilmailun päästöt keskimäärin ajanjaksolla 2004–2006. Päästökattoa nostettiin 116 524:llä ilmailun päästöoikeudella 1. tammikuuta 2014 Kroatian liittyttyä EU:n päästökauppajärjestelmään. Päästökaton oli tarkoitus kuvastaa vuoden 2008 lainsäädäntöä*, jossa todettiin, että EU:n päästökauppajärjestelmä kattaa kaikki ETA:n sisäiset lennot, ETA:n alueelta lähtevät ja sinne saapuvat lennot. Ilmailualalla EU:n päästökauppajärjestelmän soveltamisala rajoittui kuitenkin tilapäisesti ETA:n sisäisiin lentoihin vuosina 2013–2016. Tarkoituksena oli tukea ICAO:n maailmanlaajuisen toimenpiteen kehittämistä kansainvälisen ilmailun päästöjen vakauttamiseksi vuoden 2020 tasolle. Liikkeeseen laskettujen ilmailun päästöoikeuksien määrä oli tämän vuoksi vuosina 2013–2016 huomattavasti alkuperäistä päästökattoa pienempi. ICAO:n maailmanlaajuisen toimenpiteen kehittämisen tukemiseksi soveltamisalan rajoittamista ETA:n sisäisiin lentoihin jatkettiin vuonna 2017 vuoteen 2023 asti (ks. kohta 4).

* Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2008/101/EY, annettu 19 päivänä marraskuuta 2008, direktiivin 2003/87/EY muuttamisesta ilmailutoiminnan sisällyttämiseksi yhteisön kasvihuonekaasujen päästöoikeuksien kaupan järjestelmään.

Taulukossa 1 esitetään kiinteiden laitosten päästökatto ja liikkeeseen laskettujen ilmailun päästöoikeuksien määrä¹⁵ kunakin vuonna EU:n päästökauppajärjestelmän kolmannessa vaiheessa.

Taulukko 1: EU:n päästökauppajärjestelmän päästökatto kaudella 2013–202

Vuosi	Vuotuinen päästökatto (laitokset)	Vuosittain liikkeeseen lasketut ilmailun päästöoikeudet¹⁶
2013	2 084 301 856	32 455 296
2014	2 046 037 610	41 866 834
2015	2 007 773 364	50 669 024
2016	1 969 509 118	38 879 316
2017	1 931 244 873	38 711 651
2018	1 892 980 627	38 909 625
2019	1 854 716 381	35 172 897 ¹⁷
2020	1 816 452 135	

¹⁵ Vuodesta 2013 lähtien liikkeeseen laskettujen ilmailun päästöoikeuksien määrä on tulosta alhaalta ylöspäin suuntautuvasta lähestymistavasta, joka alkoi ilmaisjaosta (toimijoiden ETA:n alueella harjoittaman toiminnan tehokkuuden vertailuarvojen perusteella). Huutokaupattavien päästöoikeuksien määrä lasketaan sen perusteella, että ilmaisjaon osuuden (joka käsittää erityisen varauksen jaettavaksi myöhemmin nopeasti toimintaansa lisääville ilma-aluksen käyttäjille ja uusille tulijoille) olisi oltava 85 prosenttia ja huutokaupattavan osuuden 15 prosenttia.

¹⁶ Päivitettyihin lukuihin sisältyvät ilmaisjaon ja huutokaupattujen määrien lisäksi kansainvälisten hyvitysten vaihdot.

¹⁷ Sisältää tiedot vuoden 2019 ilmailun huutokauppakalenterista. Yhdistyneen kuningaskunnan tiedot vuodelta 2019 eivät ole mukana komission hyväksymien suojatoimenpiteiden vuoksi. Niillä suojellaan EU:n päästökauppajärjestelmän ympäristötavoitteiden tinkimättömyyttä tapauksissa, joissa EU:n lainsäädäntöä ei enää sovelleta EU:sta eroavassa jäsenvaltiossa (ks. kohta 2.2).

3.1.2 Myönnettyt päästöoikeudet

3.1.2.1 Ilmaisjako

Vaikka huutokauppa on EU:n päästökauppajärjestelmän kolmannessa vaiheessa pääasiallinen jakomenetelmä, huomattava määrä päästöoikeuksia jaetaan ilmaiseksi. Seuraavia periaatteita sovelletaan:

- Sähköntuotannolle ei myönnetä ilmaisia päästöoikeuksia.
- Ilmaisia päästöoikeuksia jaetaan valmistusteollisuudelle EU:n laajuisten yhdenmukaisten sääntöjen mukaisesti.
- Ilmaisjako perustuu tehokkuuden vertailuarvoihin, jotta voidaan kannustaa entistä voimakkaammin kasvihuonekaasupäästöjen vähentämistä ja innovointia ja palkita tehokkaimmat laitokset.
- Lisäksi uusia teollisuuslaitoksia ja kapasiteettiaan merkittävästi lisääviä laitoksia varten on perustettu EU:n laajuinen uusien osallistujien varanto (NER), joka vastaa viittä prosenttia päästöoikeuksien kokonaismäärästä kolmannessa vaiheessa.

Teollisuuslaitoksille ilmaiseksi jaettavilla päästöoikeuksilla on tarkoitus torjua hiilivuodon riskiä (eli riskiä siitä, että yritykset siirtävät tuotantoaan kasvihuonekaasupäästöjä löyhemmin säänteleviin kolmansiin maihin, minkä seurauksena niiden kokonaispäästöt voivat lisääntyä). Merkittävälle hiilivuotoriskille alttiita toimialoja ja toimialojen osia kirjataan hiilivuotoluetteloon*. Alkuperäinen luettelo kattoi ajanjakson 2015–2019. Tarkistetussa EU:n päästökauppadirektiivissä luettelon voimassaoloa pidennettiin joulukuun 2020 loppuun asti.

* Voimassa oleva hiilivuotoluettelo on saatavilla osoitteessa <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/FI/ALL/?uri=CELEX%3A32014D0746>

Kolmannen vaiheen aikana noin 43 prosenttia saatavilla olevien päästöoikeuksien kokonaismäärästä jaetaan ilmaiseksi ja jäsenvaltioiden huutokauppaamien päästöoikeuksien osuus on noin 57 prosenttia.

Aluksi uusien osallistujien varannossa oli saatavilla 480,2 miljoonaa päästöoikeutta sen jälkeen, kun siitä oli vähennetty 300 miljoonaa päästöoikeutta NER300-ohjelmaa varten. Vuoden 2019 kesäkuuhun mennessä oli varattu 167,9 miljoonaa päästöoikeutta 937 laitokselle koko kolmannen vaiheen ajaksi. Jäljellä oleva uusien osallistujien varanto on 312,3 miljoonaa päästöoikeutta. Näistä päästöoikeuksista merkittävän osan uskotaan jäävän jakamatta. Ne sijoitetaan kolmannen vaiheen lopussa markkinavakausvarantoon, jonka päästöoikeuksista 200 miljoonaa käytetään neljännen vaiheen uusien osallistujien varannon perustamiseen.

Vuoden 2019 kesäkuun loppuun saakka päästöoikeuksia jaettiin ilmaiseksi noin 457 miljoonaa vähemmän kuin alun perin oli laskettu kolmatta vaihetta varten. Tämä johtui laitosten tuotannon lopettamisesta tai vähentämisestä taikka tuotantokapasiteetin muutoksista.

Taulukko 2: Vuosina 2013–2019 teollisuudelle ilmaiseksi jaettujen päästöoikeuksien määrä (miljoonaa)¹⁸

	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Ilmaislajo¹⁹ (EU28 ja ETA:n EFTA- valtiot)	903,0	874,8	847,6	821,3	796,2	771,9	748,1 ²⁰
Jako uusien osallistujien varannosta (uudet investoinnit ja kapasiteetin lisäykset)	11,7	15,3	18,6	21,8	23,4	23,6	22,9
Ilmaiset päästöoikeudet, jotka ovat jääneet jakamatta tuotannon lopettamisen, tuotantomuutosten tai tuotantokapasiteetin muutosten seurauksena	40,1	58,9	70,8	67,5	71,6	75,9	71,9

Koska ilmaisjaon kysyntä ylitti saatavilla olevan määrän, päästöoikeuksien jakoa kaikille EU:n päästökauppajärjestelmään kuuluville laitoksille vähennettiin samalla prosenttiosuudella soveltamalla ”monialaista korjauskerrointa”²¹. Alkuperäiset monialaisen korjauskertoimen arvot tarkistettiin²² vuonna 2017.

Jotta voidaan torjua hiilivuodon riski, ilmaisjakoa jatketaan vuoden 2020 jälkeen, jolloin se perustuu päivitettyihin vertailuarvoihin, jotka on johdettu EU:n tehokkaimpaan 10 prosentin joukkoon kuuluvien laitosten tehokkuudesta. Toimialojen hiilivuotoalttius on arvioitu yhdistelmäindikaattorilla, joka laskettiin kertomalla toimialan kolmansien maiden kanssa käytävän kaupan intensiteetti alan päästöintensiteetillä. Tämän arvioinnin perusteella komissio hyväksyi helmikuussa 2019 seuraavaa päästökauppakautta varten hiilivuotoluettelon²³, joka on voimassa koko neljännessä vaiheen ajan.

Jotta voidaan ottaa huomioon tekninen edistys ja innovointi, vertailuarvot päivitetään neljännessä vaiheessa tosiasiallisten tietojen perusteella kaksi kertaa. Laitosten, jotka hakivat päästöoikeuksien maksutta jakamista ensimmäiselle jakokaudelle (2021–2025), oli toimitettava tarvittavat tiedot

¹⁸ Luvut sisältävät jäsenvaltioiden kesäkuuhun 2019 mennessä ilmoittamat tiedot, ja ne saattavat myöhemmin toimitettavien ilmoitusten perusteella muuttua.

¹⁹ Alkuperäinen määrä ennen jäljempänä ilmoitettujen vähennysten soveltamista.

²⁰ Yhdistyneen kuningaskunnan osalta jako (48,0 miljoonaa päästöoikeutta vuoden 2019 päästöoikeuksien kokonaismäärästä) keskeytettiin komission hyväksymien suoja-toimenpiteiden vuoksi. Niillä suojellaan EU:n päästökauppajärjestelmän ympäristötavoitteiden tinkimättömyyttä tapauksissa, joissa EU:n lainsäädäntöä ei enää sovelleta EU:sta eroavassa jäsenvaltiossa (ks. kohta 2.2).

²¹ Komission päätös 2013/448/EU (EUVL L 240, 7.9.2013, s. 27).

²² Komission päätös (EU) 2017/126 (EUVL L 19, 25.1.2017, s. 93).

²³ Komission delegoitu päätös (EU) 2019/708, <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/fi/TXT/PDF/?uri=OJ:L:2019:120:FULL&from=FI>

toimivaltaisille viranomaisille viimeistään 30. toukokuuta 2019. Komissio käyttää näitä tietoja kullekin laitokselle jaettavien päästöoikeuksien laskemiseen ja kauden 2021–2025 vertailuarvojen päivittämiseen. Delegoitu säädös²⁴, jolla ilmaisjakosääntöjä tarkistettiin vuosia 2021–2030 varten, annettiin joulukuussa 2018, kun taas vertailuarvojen päivitystyö vuosia 2021–2025 varten on aloitettu (ks. liitteessä oleva lisäys 7).

Neljännessä vaiheessa jakoa yksittäisille laitoksille mukautetaan viipymättä vastaamaan huomattavia toiminnan lisäyksiä ja vähennyksiä. Jotta voidaan estää jaon mukautusjärjestelmän manipulointi ja väärinkäyttö ja välttää tarpeeton hallinnollinen rasite, komissio aikoo hyväksyä täytöntöönpanosäädöksen, jossa säädetään mukautuksia koskevista lisäjärjestelyistä (ks. liitteessä oleva lisäys 7).

²⁴ Komission delegoitu asetus (EU) 2019/331, <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/FI/TXT/PDF/?uri=OJ:L:2019:059:FULL&from=FI>

3.1.2.2 NER300-ohjelma ja innovaatorahasto

NER300-ohjelma on laaja-alainen innovatiivisille vähähiilistä energiaa koskeville demonstrointihankkeille suunnattu rahoitusohjelma. Sen tavoitteena on demonstroida Euroopan unionissa ympäristön kannalta turvallista hiilidioksidin talteenottoon ja varastointiin (CCS) liittyvää teknologiaa sekä innovatiivista uusiutuviin energialähteisiin liittyvää teknologiaa kaupallisessa mittakaavassa. Ohjelman varat saatiin rahaksi muunnetuista 300 miljoonasta päästöoikeudesta, jotka olivat peräisin uusien osallistujien varannosta. Varat jaettiin hankkeille, jotka oli valittu kahdessa ehdotuspyyntömenettelyssä joulukuussa 2012 ja heinäkuussa 2014.

Innovaatorahasto on toinen niistä kahdesta vähähiilisyyttä edistävästä rahoitusmekanismista, jotka luotiin tarkistetulla EU:n päästökauppadirektiivillä neljättä vaihetta varten. Innovaatorahastosta tuetaan innovatiivisten teknologioiden ja läpimurtoinnovaatioiden ensimmäistä markkinakehitystä ja kaupallisen mittakaavan demonstrointia kilpailutuksen perusteella EU:n päästökaupparjestelmän kattamilla aloilla, joihin kuuluvat innovatiiviset uusiutuvat energialähteet, energiaintensiiviset teollisuudenalat, hiilidioksidin talteenotto ja käyttö (CCU) sekä energian varastointi. Rahasto rahoitetaan vähintään 450 miljoonaa päästöoikeuden huutokaupasta saatavilla varoilla ja mahdollisilla NER300-ohjelmasta maksamatta jääneillä määrärahoilla. Ensimmäistä ehdotuspyyntöä valmistellaan vuodeksi 2020.

NER300-ohjelman kahden ehdotuspyynnön tuloksena valittiin 38 uusiutuviin energialähteisiin liittyvää hanketta ja yksi hiilidioksidin talteenottoon ja varastointiin liittyvä hanke 20:ssä EU:n jäsenvaltiossa. Hankkeiden määrärahat ovat 2,1 miljardia euroa. Hankkeista seitsemän on käynnissä: bioenergiահankkeet BEST Italiassa ja Verbiostraw Saksassa, onshore-tuulivoimahankkeet Windpark Blaiken Ruotsissa ja Windpark Handalm Itävallassa, offshore-tuulivoimahankkeet Veja Mate ja Nordsee One Saksassa sekä älykästä verkkoa koskeva hanke Puglia Active Network Italiassa.

Ensimmäisen ehdotuspyynnön hankkeista viiden hankkeen odotetaan käynnistyvän vuoden 2019 loppuun mennessä, kun taas toisen ehdotuspyynnön hankkeista neljän hankkeen valmistelussa edistytään niin, että hankkeet käynnistyvät viimeistään 30. kesäkuuta 2021. Koska taloudellinen ja poliittinen tilanne on ollut haastava NER300-ohjelman perustamisen jälkeen, 19 hankkeelle ei ole saatu riittävää lisärahoitusta ja ne on peruutettu. Tämän vuoksi varoja on jäänyt käyttämättä yhteensä 1,358 miljardia euroa. Eri valmisteluvaiheissa on neljä hanketta.

Muutetussa NER300-päätöksessä²⁵ sallitaan ensimmäisen ehdotuspyynnön peruutettujen hankkeiden käyttämättä jääneiden varojen (tähän mennessä 623 miljoonaa euroa) investoiminen uudelleen nykyisiin rahoitusvälineisiin eli InnovFin-välineen energia-alan demonstrointihankkeisiin ja Verkkojen Eurooppa -välineen velkainstrumenttiin, joita molempia hallinnoi Euroopan investointipankki. Näin voidaan saada NER300-ohjelmasta mahdollisimman suuri hyöty ja hankkia yksityisiä lisäsitoumuksia vähähiilisyyttä edistävään innovointiin.

Tähän mennessä on valittu kolme hanketta, joille myönnetään InnovFin-välineen energia-alan demonstrointihankkeisiin siirrettyjä NER300-ohjelman käyttämättä jääneitä varoja. Hankkeiden saama tuki on yhteensä noin 73 miljoonaa euroa (ks. liitteessä oleva lisäys 9).

Toisen ehdotuspyynnön peruutettujen hankkeiden käyttämättä jääneet varat (tähän mennessä 735,5 miljoonaa euroa) lisätään innovaatorahaston käytettävissä oleviin varoihin.

²⁵ Komission päätös 2017/2172/EU, annettu 20 päivänä marraskuuta 2017, päätöksen 2010/670/EU muuttamisesta niiden tulojen käytön osalta, joita ei käytetä maksuihin ensimmäisellä ehdotuspyyntökierroksella.

Taulukko 3: Ensimmäisen ja toisen ehdotuspyynnön yhteydessä valitut NER300-hankkeet²⁶

	Ensimmäinen ehdotuspyyntö	Toinen ehdotuspyyntö
Valmisteluvaiheessa olevat hankkeet	6	7
Käynnissä olevat hankkeet	6	1
Peruutetut hankkeet	8	11
<i>Yhteensä</i>	<i>20</i>	<i>19</i>

Neljännessä vaiheessa innovaatorahaston mukaisesti innovatiivisten teknologioiden ja läpimurtoinnovaatioiden demonstrointiin käytettävissä olevien varojen kokonaisarvo ylittää todennäköisesti NER300-ohjelman käytettävissä olevat 2,1 miljardin euron varat.²⁷ Helmikuussa 2019 annettiin innovaatorahaston toimintaa koskeva delegoitu asetus²⁸. Kaikkien jäsenvaltioiden hankkeet, myös pienimuotoiset hankkeet, voivat saada tukea rahastosta.

Levittääkseen tietoa innovaatorahastosta komissio osallistuu vuonna 2019 ja vuoden 2020 ensimmäisellä puoliskolla aktiivisesti yhteistoimintaan teollisuuden ja jäsenvaltioiden kanssa, jotta voidaan keskustella hankkeiden valinnan toteutukseen liittyvistä kunkin alan keskeisistä kysymyksistä. Innovaatorahaston ensimmäinen ehdotuspyyntö on suunniteltu järjestettäväksi vuonna 2020, minkä jälkeen ehdotuspyyntöjä järjestetään säännöllisesti vuoteen 2030 asti.

²⁶ Komission päätöksen 2010/670/EU mukaisesti hankkeista, jotka on valittu ensimmäisen ehdotuspyynnön yhteydessä, oli tehtävä lopullinen investointipäätös vuoden 2016 loppuun mennessä, kun taas toisen ehdotuspyynnön yhteydessä valituissa hankkeissa määräaika oli vuoden 2018 kesäkuun loppu.

²⁷ Rahaston käytettävissä olevien 450 miljoonan päästöoikeuden arvo on riippuvainen hiilen hinnasta. Jos keskihinta olisi 25 euroa päästöoikeutta kohti, rahaston varojen määrä olisi yhteensä 11,3 miljardia euroa.

²⁸ Komission delegoitu asetus (EU) 2019/856, annettu 26 päivänä helmikuuta 2019, Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2003/87/EY täydentämisestä innovaatorahaston toiminnan osalta (EUVL L 140, 28.5.2019, s. 6–17).

3.1.2.3 Välillisten hiilikustannusten hyvittäminen

Sen lisäksi, että ilmaisjako kattaa suorat hiilikustannukset, EU:n jäsenvaltiot voivat myöntää valtiontukea hyvittääkseen tiettyjen sähköintensiivisten alojen välillisiä hiilikustannuksia, kuten sähkön hinnannousuista johtuvia kustannuksia, koska sähköntuottajat siirtävät päästöoikeuksien hankintakustannuksia eteenpäin kuluttajille.

Varmistaakseen välillisten hiilikustannusten hyvittämisen yhdenmukaisen soveltamisen jäsenvaltioissa ja minimoidakseen kilpailun vääristymisen sisämarkkinoilla komissio antoi tiettyjä päästökauppajärjestelmään liittyviä valtiontukitoimenpiteitä koskevat suuntaviivat*, jotka ovat voimassa vuoden 2020 loppuun asti. Suuntaviivoissa määritetään muun muassa tukikelpoiset alat ja välillisten hiilikustannusten hyvityksen enimmäismäärät.

Tarkistetun päästökauppadirektiivin mukaan jäsenvaltiot voivat jatkaa välillisten hiilikustannusten hyvittämistä neljännessä vaiheessa, ja sitä täydennetään parannetuilla avoimuutta ja raportointia koskevilla säännöksillä. Komissio on tämän vuoksi aloittanut tietyistä päästökauppajärjestelmään liittyvistä valtiontukitoimenpiteistä annettujen suuntaviivojen tarkistamisen seuraavaa päästökauppakautta varten (ks. liitteessä oleva lisäys 7). Osana tätä prosessia komissio tarkastelee sidosryhmille ja jäsenvaltioille vuoden 2019 alussa järjestettyjen kuulemisten perusteella uudelleen sekä tukikelpoisten alojen luetteloa että tekijöitä, joilla tuen enimmäismäärät määritetään.

* Suuntaviivat tietyistä päästökauppajärjestelmään liittyvistä valtiontukitoimenpiteistä vuoden 2012 jälkeen (EUVL C 158, 5.6.2012, s. 4).

Komissio on tähän mennessä hyväksynyt 13²⁹ välillisten hiilikustannusten hyvitysjärjestelmää 12 jäsenvaltiossa. Vuonna 2018 hyvitystä maksettiin ensimmäistä kertaa Vallonian järjestelmässä ja Luxemburgin järjestelmässä. Espanja ilmoitti komissiolle järjestelmänsä tarkistamisesta, jolla on tarkoitus lisätä järjestelmän määrärahoja. Vuonna 2019 Puola ilmoitti komissiolle toimenpideehdotuksesta, ja komissio hyväksyi valtiontueksi järjestelmän, jossa aletaan maksaa vuonna 2019 syntyneistä välillisistä kustannuksista hyvitystä vuonna 2020.

EU:n päästökauppadirektiivin mukaan jäsenvaltioiden, joilla on käytössä välillisten kustannusten hyvitysjärjestelmä, on asetettava kolmen kuukauden kuluessa kunkin vuoden päättymisestä julkisesti saataville helposti saatavilla olevassa muodossa myönnetyn kompensaation kokonaismäärä ja erittely taloudellisista toimenpiteistä hyötyvää toimialaa ja toimialojen osaa kohden.

Taulukossa 4 on yhteenveto vuonna 2018 maksettuja hyvityksiä koskevista tiedoista, jotka jäsenvaltiot ovat julkaisseet.

²⁹ Lisäksi Ranskan ja Espanjan järjestelmiin on tehty muutoksia.

Taulukko 4: Jäsenvaltioiden vuonna 2018 maksamat välillisten hiilikustannusten hyvitykset³⁰

Jäsenvaltio	Tukiohjelman kesto	Vuonna 2017 syntyneistä välillisistä kustannuksista vuonna 2018 maksetut hyvitykset (miljoonaa euroa)	Edunsaajien (laitosten) lukumäärä	Huutokauppatulot vuonna 2017 (ilman ilmailun päästöoikeuksia; miljoonaa euroa)	Välillisten kustannusten hyvityksiin käytettyjen huutokauppatulojen osuus
UK	2013–2020	22,36 ³¹	60 ³²	1 607 ³³	3,7 %
DE	2013–2020	202	891	1 141,7	17,6 %
BE (FL)	2013–2020	31,7	106	143,5	27,3 %
BE (WL)	2017–2020	7,5	30		
NL	2013–2020	36,9	96	189	19,5 %
EL	2013–2020	16,8	50	196,6	8,5 %
LT	2014–2020	0,24	1	31,4	0,8 %
SK	2014–2020	10	7	87	11,4 %
FR	2015–2020	98,7	296	309,8	31,8 %
FI	2016–2020	26,7	58	94,6	28,2 %
ES	2013–2015	6	151	488,8	12,2 %
LU	2018–2020	3,4	2	6,8	50 %

Ne yksitoista jäsenvaltiota³⁴, joissa on käytössä hyvitysjärjestelmä, maksoivat vuonna 2018 yhteensä noin 462 miljoonaa euroa välillisten kustannusten hyvityksiä, mikä on lähes 11 prosenttia kyseisten jäsenvaltioiden huutokauppatuloista. Kyseisten jäsenvaltioiden osuus EU:n BKT:stä on yhteensä noin 70 prosenttia. Hyvityksiä saivat eniten kemikaaliala, muu metalliala kuin rautametalliala sekä rauta- ja teräsala.

Yhdessä EU:n tarkistettuun päästödirektiiviin sisältyvässä avoimuutta koskevassa säännöksessä määritellään, että kunakin vuotena, jona jäsenvaltio käyttää yli 25 prosenttia päästöoikeuksien huutokaupasta saaduista tuloista välillisten kustannusten hyvittämiseen, sen on julkaistava raportti, jossa on esitettävä perustelut kyseisen määrän ylittämiseksi. Kalenterivuoden 2017 huutokauppatulojen perusteella tämä 25 prosentin raja ylitettiin neljässä valtiossa vuonna 2018.³⁵

³⁰ Maksettuja hyvityksiä ja edunsaajien lukumäärää koskevat tiedot perustuvat direktiivin (EU) 2018/410 10 a artiklan 6 kohdan mukaiseen raportointivelvollisuuteen.

³¹ Hyvitykset (vuonna 2018 syntyneistä välillisistä kustannuksista) 19,7 miljoonaa Englannin puntia, perustuu euron ja Englannin punnan keskimääräiseen vaihtokurssiin, joka oli 1,1355.

³² Yhdistynyt kuningaskunta on ilmoittanut laitosten määrän sijaan yritysten määrän.

³³ Huom. Yhdistynyt kuningaskunta on maksanut vuoden 2019 tukea vuonna 2018 syntyneistä välillisistä kustannuksista. Siksi Yhdistyneen kuningaskunnan osalta esitetään huutokauppatulot vuodelta 2018.

³⁴ Puola ei ole mukana tässä lukumäärässä, koska Puola alkaa maksaa tukea vuonna 2019 syntyneistä välillisistä kustannuksista vuonna 2020.

³⁵ Syy vuoden 2018 hyvitysmaksujen ja vuoden 2017 huutokauppatulojen vertailuun on se, että vuoden 2018 maksut ovat yleensä korvausta kuluttajille kalenterivuonna 2017 syntyneistä välillisistä kustannuksista.

3.1.2.4 Päästöoikeuksien huutokauppa

Kolmannessa vaiheessa päästöoikeuksien huutokauppaaminen on päästöoikeuksien jaon pääasiallinen menetelmä. Ensimmäisen huutokaupasta säädetään huutokauppa-asetuksessa*, jossa määritellään huutokaupan ajoitus, hallinnointi ja muut sen toteuttamiseen liittyvät näkökohdat avoimen, läpinäkyvän, yhdenmukaisen ja syrjimättömän menettelyn takaamiseksi.

* Komission asetus (EU) N:o 1031/2010, annettu 12 päivänä marraskuuta 2010, kasvihuonekaasujen päästöoikeuksien kaupan järjestelmän toteuttamisesta yhteisössä annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2003/87/EY mukaisen kasvihuonekaasujen päästöoikeuksien huutokaupan ajoituksesta, hallinnoinnista ja muista näkökohdista (EUVL L 302, 18.11.2010, s. 1).

Huutokauppa-asetusta muutettiin vuonna 2018³⁶, jotta European Energy Exchange ('EEX') voitiin nimittää uudelleen Saksan muuksi huutokaupapaikaksi ja jotta markkinavakausvarannosta otettavien 50 miljoonan ensimmäisen päästöoikeuden rahaksi muuntaminen olisi mahdollista vuonna 2020 innovaatorahaston rahoittamista varten.

Komissio hyväksyi toisen muutoksen huutokauppa-asetukseen elokuussa 2019, jotta voidaan luoda kehys innovaatorahaston ja modernisaatorahaston päästöoikeuksien huutokaupalle ja hankkeiden hallinnoinnille neljännessä vaiheessa. Muutoksessa otetaan huomioon myös EU:n päästökauppajärjestelmän päästöoikeuksien luokittelu rahoitusvälineiden markkinoista annetun direktiivin 2014/65/EU (MiFID II) mukaisiksi rahoitusvälineiksi.

EU:n päästökauppajärjestelmän ympäristötavoitteiden tinkimättömyyden suojelemiseksi hyväksytyjen suojatoimenpiteiden mukaisesti (ks. kohta 2.2) Yhdistyneen kuningaskunnan vuodeksi 2018 liikkeeseenlaskemat päästöoikeudet hyväksyttiin palautettaessa, mutta päästöoikeuksia ei ole huutokaupattu vuonna 2019 Yhdistyneen kuningaskunnan puolesta.

Vuonna 2018 huutokaupat pidettiin seuraavissa huutokaupapaikoissa:

- EEX on toiminut yhteisenä huutokaupapaikkana yhteiseen hankintamenettelyyn osallistuville 25 jäsenvaltiolle ja Puolalle, joka päätti jäädä yhteisen hankintamenettelyn ulkopuolelle mutta ei ole vielä nimennyt omaa huutokaupapaikkaansa. EEX on pitänyt huutokauppaa 5. syyskuuta 2016 lähtien toisena yhteisenä huutokaupapaikkana, joka nimettiin 13. heinäkuuta 2016.
- EEX pitää huutokauppaa Saksan puolesta muuna huutokaupapaikkana.
- ICE pitää huutokauppaa Yhdistyneen kuningaskunnan puolesta muuna huutokaupapaikkana.

Islanti, Liechtenstein ja Norja aloittivat päästöoikeuksien huutokauppaamisen kesäkuussa 2019 sen jälkeen, kun ETA-sopimusta muutettiin siten, että kyseiset valtiot voivat osallistua yhteistä huutokaupapaikkaa varten yhteisestä hankinnasta tehtyyn sopimukseen. Vuosien 2013–2018 huutokaupattavien päästöoikeuksien määrä on yhteisymmärryksessä näiden kolmen valtion kanssa jaettu vuosille 2019 ja 2020, jotta voidaan varmistaa päästöoikeuksien vakaa ja ennustettava tarjonta

³⁶ Komission delegoitu asetus (EU) 2019/7, annettu 30 päivänä lokakuuta 2018, asetuksen (EU) N:o 1031/2010 muuttamisesta siltä osin kuin on kyse markkinavakausvarannosta jakamatta jääneiden 50 miljoonan päästöoikeuden huutokauppaamisesta innovaatorahastoa varten ja Saksan nimeämän huutokaupapaikan sisällyttämiseksi luetteloon (EUVL L 2, 4.1.2019, s.1–5).

markkinoilla ja välttää tästä lisätarjonnasta mahdollisesti aiheutuvat kielteiset vaikutukset hiilimarkkinoilla. Vuosien 2019 ja 2020 huutokauppakalentereihin sisältyy siksi osa näistä päästöoikeuksista, jotka jätettiin aiemmin pois huutokaupoista.

Vuonna 2018 EEX-huutokauppapaikassa, jossa päästöoikeuksia huutokaupataan 27 jäsenvaltion puolesta, huutokaupattiin 89 prosenttia huutokaupatusta kokonaismäärästä, kun taas ICE-huutokauppapaikassa huutokaupattiin 11 prosenttia kokonaismäärästä Yhdistyneen kuningaskunnan puolesta. Vuonna 2019 pidettiin kesäkuun loppuun mennessä yli 1 480 huutokauppaa.

Taulukossa 5 esitetään yleiskatsaus EEX- ja ICE-huutokauppapaikoissa 30. kesäkuuta 2019 mennessä huutokaupattujen päästöoikeuksien määrästä³⁷, mukaan lukien yleisten päästöoikeuksien varhaiset huutokaupat³⁸.

Taulukko 5: Huutokaupattujen kolmannen vaiheen päästöoikeuksien kokonaismäärä kaudella 2012–2019

Vuosi	Yleiset päästöoikeudet	Ilmailun päästöoikeudet
2012	89 701 500	2 500 000
2013	808 146 500	0
2014	528 399 500	9 278 000
2015	632 725 500	16 390 500
2016	715 289 500	5 997 500
2017	951 195 500	4 730 500
2018	915 750 000	5 601 500
2019 (30. kesäkuuta 2019 asti) ³⁹	292 975 500	2 032 500

Lähde: EEX

Vuoden 2019 luvuissa näkyy tammikuussa 2019 käyttöön otetun markkinavakauseron vaikutus, eli käyttöönotto vähensi päästöoikeuksien huutokauppatarjontaa huomattavasti vuonna 2019 (ks. kohta 3.3). Huutokaupat sujuivat enimmäkseen kitkattomasti, ja huutokauppojen selvityshinnat vastasivat yleensä hyvin jälkimarkkinoiden hintoja.

Tammikuun 2018 ja kesäkuun 2019 välisenä aikana peruttiin viisi huutokauppaa, koska rajahintaa ei saavutettu tai koska tarjottu kokonaismäärä ei riittänyt huutokaupattuun määrään. Näiden viiden lisäksi vuodesta 2012 alkaen pidetyistä yli 1 480 huutokaupasta on peruttu kaikkiaan kaksitoista

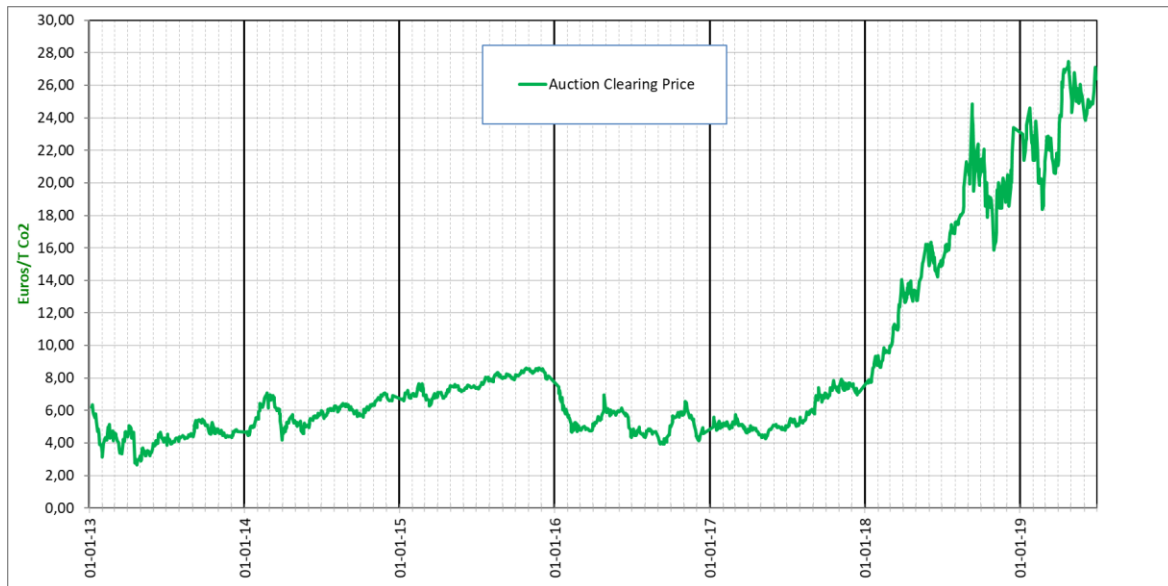
³⁷ Yleisten päästöoikeuksien määrät on määritetty ottaen huomioon päätös N:o 1359/2013/EU. Ilmailun päästöoikeuksien määrät on määritetty ottaen huomioon päätös N:o 377/2013/EU ja asetus (EU) N:o 421/2014.

³⁸ Kolmannen vaiheen päästöoikeuksien varhaiset huutokaupat toteutettiin vuonna 2012 ottaen huomioon sähköalalla laajalle levinnyt kaupallinen käytäntö, jossa sähköä myydään etukäteen ja tarvittavat tuotantopanokset (muun muassa päästöoikeudet) hankitaan tuotettua sähköä myytäessä.

³⁹ Yhdistyneen kuningaskunnan tiedot vuodelta 2019 eivät ole mukana komission hyväksymien suojoitoimenpiteiden vuoksi. Niillä suojellaan EU:n päästökauppajärjestelmän ympäristötavoitteiden tinkimättömyyttä tapauksissa, joissa EU:n lainsäädäntöä ei enää sovelleta EU:sta eroavassa jäsenvaltiossa (ks. kohta 2.2).

huutokauppaa. Kaaviossa 1 on selvityshintoja koskeva katsaus, joka kattaa ajanjakson vuodesta 2013 vuoden 2019 kesäkuun loppuun.

**Kaavio 1: Yleisten päästöoikeuksien huutokauppojen selvityshinnat (2013–30. kesäkuuta 2019)
(euroa/hiilidioksiditonni)**

Lähde: EEX

— Huutokaupan selvityshinta

Yleisten päästöoikeuksien huutokauppojen osallistujien määrät vuodesta 2013 vuoden 2019 kesäkuun loppuun on esitetty lisäyksessä 2. Huutokauppapaikat julkaisevat kunkin huutokaupan yksityiskohtaiset tulokset asiaa koskevilla verkkosivustoilla ajoissa. Lisätietoja huutokauppojen tapahtumista, mukaan lukien osallistuminen, katesuhteet ja hinnat, on saatavilla komission verkkosivustollaan julkaisemista jäsenvaltioiden raporteista.⁴⁰

Huutokaupat tuottivat jäsenvaltioille vuodesta 2012 vuoden 2019 kesäkuun loppuun mennessä yhteensä yli 42 miljardin euron tulot (ks. lisäyksessä 2 oleva taulukko 2.1). Pelkästään vuonna 2018 tulot olivat yhteensä 14 miljardia euroa. EU:n päästökauppadirektiivissä säädetään, että jäsenvaltioiden olisi käytettävä ilmasto- ja energiatarkoituksiin vähintään 50 prosenttia huutokaupoista saaduista tuloista, mukaan lukien kaikki tulot, jotka on saatu yhteisvastuullisuuden ja kasvun edistämiseksi jaetuista päästöoikeuksista. Jäsenvaltioiden komissiolle toimittamien tietojen mukaan jäsenvaltiot käyttivät tai suunnittelivat käyttävänsä lähes 70 prosenttia näistä tuloista ilmasto- ja energiatarkoituksiin vuonna 2018. Kaudella 2013–2018 näihin tarkoituksiin käytettiin noin 80 prosenttia huutokauppatuloista.

⁴⁰ http://ec.europa.eu/clima/policies/ets/auctioning/documentation_en.htm

3.1.2.5 Poikkeaminen täysimittaisesta huutokaupasta sähkön ja lämmön tuotannon alalla

EU:n päästökauppadirektiivin 10 c artiklassa säädetään poikkeamisesta yleisestä huutokauppasäännöstä investointien tukemiseksi modernisoitaessa sähköalaa EU:n tietyissä alhaisemman tulotason jäsenvaltioissa. Poikkeukseen oikeutetuista kymmenestä jäsenvaltiosta* kahdeksan soveltaa poikkeusta kolmannessa vaiheessa ja jakaa sähköntuottajille ilmaiseksi päästöoikeuksia edellyttäen, että vastaavat investoinnit toteutetaan.

Direktiivin 10 c artiklassa tarkoitetut ilmaiset päästöoikeudet vähennetään määrästä, jonka kyseinen jäsenvaltio muuten huutokauppaaisi. Poikkeuksen täytäntöönpanosta annetuista kansallisista säännöistä riippuen sähköntuottajien saamien ilmaisten päästöoikeuksien määrä vastaa kansalliseen investointisuunnitelmaan kuuluvien investointien arvoa tai maksuja, jotka on suoritettu kansalliseen rahastoon, jonka kautta kyseiset investoinnit rahoitetaan. Koska päästöoikeuksien jakaminen maksutta sähköntuottajille päästökauppadirektiivin 10 c artiklan mukaisesti olisi periaatteessa valtiontukea, 10 c artiklan poikkeuksen täytäntöönpanoa varten luodut kansalliset järjestelmät on vapautettu valtiontukisääntöjen soveltamisesta ja niitä koskevat valtiontuen suuntaviivojen vaatimukset.**

Direktiivin 10 c artiklan mukaiset siirtymäajan maksutta jaettavat päästöoikeudet ovat neljännessä vaiheessa edelleen käytettävissä. Uutta on kuitenkin se, että avoimuutta koskevia säännöksiä on parannettu ja että poikkeukseen oikeutetut jäsenvaltiot voivat käyttää kaikkia 10 c artiklan mukaisia oikeuksiaan tai osaa niistä investointien tukemiseen modernisaatorahaston puitteissa. Jäsenvaltioiden komissiolle toimittamien tietojen perusteella 10 c artiklassa säädettyä poikkeamista sovelletaan seuraavalla päästökauppakaudella vain hyvin vähän. Poikkeukseen oikeutetuista kymmenestä jäsenvaltiosta seitsemän, myös Puola ja Tšekki, joissa siirtymäajan maksutta jaettujen päästöoikeuksien määrät ovat olleet kolmannessa vaiheessa suurimmat, on päättänyt olla soveltamatta poikkeusta enää.

* Poikkeusta voivat soveltaa Bulgaria, Kypros, Latvia, Liettua, Malta, Puola, Romania, Tšekki, Unkari ja Viro. Malta ja Latvia päättivät olla käyttämättä sitä kolmannessa vaiheessa.

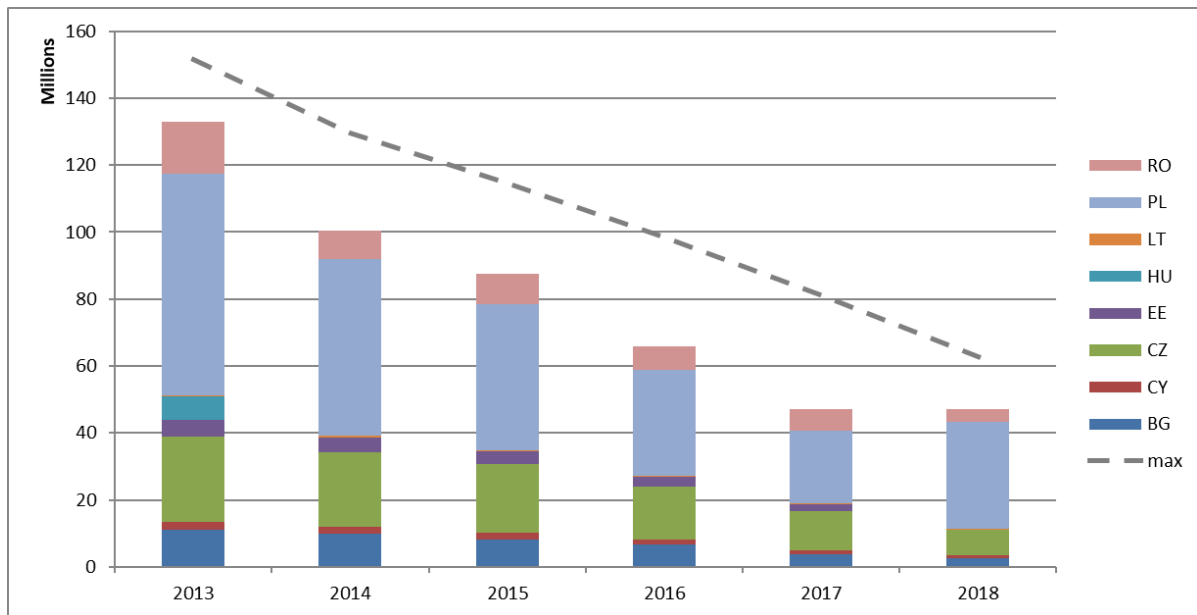
** Suuntaviivat tietyistä päästökaupparjestelmään liittyvistä valtiontukitoimenpiteistä vuoden 2012 jälkeen (EUVL C 158, 5.6.2012, s. 4).

Vuosina 2009–2018 ilmoitetun investointituen kokonaisarvo on noin 12,4 miljardia euroa. Tästä summasta noin 82 prosenttia käytettiin infrastruktuurien kehittämiseen ja jälkiasennuksiin, ja loput investoinnit koskivat puhtaita teknologioita tai tarjonnan monipuolistamista.

Sähköntuottajille maksutta jaettujen päästöoikeuksien määrä vuonna 2018 esitetään liitteen lisäyksessä 1 olevassa taulukossa 1.1, ja päästöoikeuksien enimmäismäärä vuotta kohden esitetään lisäyksen 1 taulukossa 1.2.

Jakamatta jääneet päästöoikeudet voidaan huutokaupata tai EU:n tarkistetun päästökauppadirektiivin säännösten mukaisesti kohdentaa tarjouskilpailulla valittuihin 10 c artiklan mukaisiin investointeihin vuosina 2021–2030. Kaaviossa 2 esitetään jaettujen päästöoikeuksien määrä vuosina 2013–2018.

Kaavio 2: 10 c artiklan mukaisesti maksutta jaetut päästöoikeudet (miljoonaa)

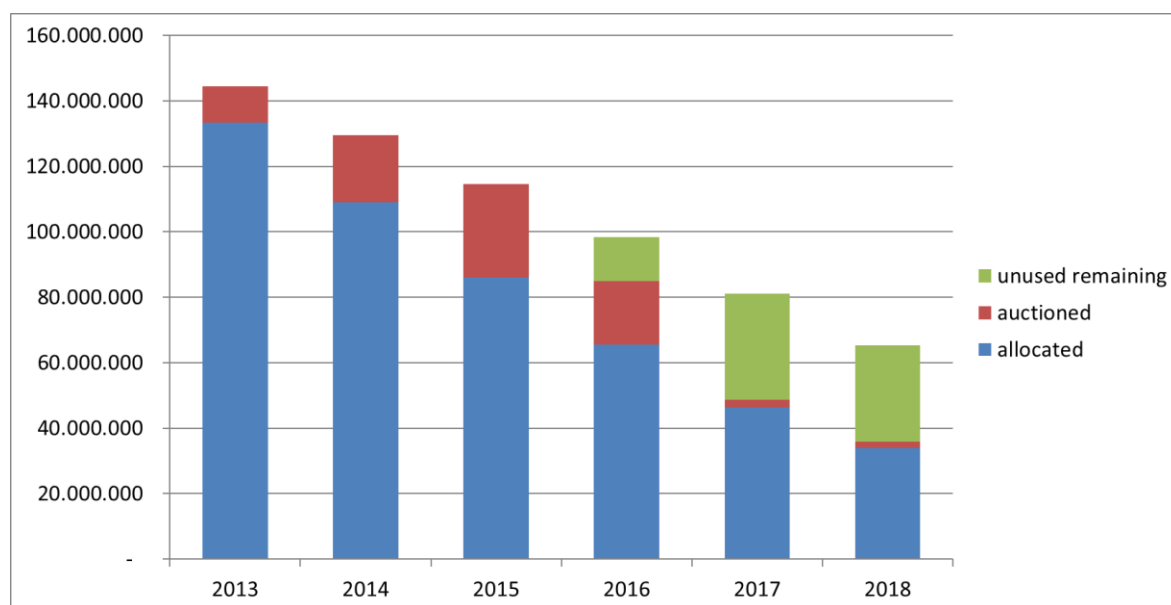

Lähde: Ilmastotoimien pääosasto

Puola ilmoitti komissiolle joulukuussa 2018, että Puola aikoo huutokaupata 55,8 miljoonaa päästöoikeutta 10 c artiklassa säädetyn poikkeuksen mukaisesti jakamatta jääneistä päästöoikeuksistaan vuonna 2019. Lisäksi Puola ilmoitti komissiolle toukokuussa 2019, että Puola aikoo lisätä 49,52 miljoonaa 10 c artiklassa tarkoitettua jakamatta jäänyttä päästöoikeutta määrään, jonka Puola huutokauppaa vuonna 2020.

Kaaviossa 3 esitetään, kuinka paljon 10 c artiklassa tarkoitettuja päästöoikeuksia on jaettu, lisätty huutokauppoihin tai jätetty käyttämättä (vielä jakamatta tai lisäämättä huutokauppoihin).

Kaavio 3: Päästöoikeuksien jako (jaetut, huutokaupatut ja käyttämättömät)⁴¹

Lähde: Ilmastotoimien pääosasto

	Jaetut päästöoikeudet
	Huutokaupatut päästöoikeudet
	Käyttämättömät päästöoikeudet

Taulukossa 6 esitetään 10 c artiklassa tarkoitettujen päästöoikeuksien määrä, joka on huutokaupattu kaudella 2013–2018, sekä jäljellä olevat käyttämättä jääneet päästöoikeudet.

Taulukko 6: 10 c artiklassa tarkoitettujen käyttämättä jääneiden päästöoikeuksien kohtelu vuosina 2013–2018⁴²

Jäsenvaltio	10 c artiklassa tarkoitettujen huutokaupattujen päästöoikeuksien määrä (miljoonaa)	Jäljellä olevien käyttämättä jääneiden päästöoikeuksien määrä (miljoonaa)
BG	9,5	0,8
CY	0,0	0,0
CZ	0,3	0,1
EE	2,1	0,0
LT	1,1	0,1
PL	55,8	68,9
RO	15,4	2,8
HU	0	0,9
Yhteensä	84,2	73,5

Lähde: Ilmastotoimien pääosasto

⁴¹ Luvut sisältävät huutokaupattavat määrät vuoden 2019 huutokauppalenterista, joten ne 55,8 miljoonaa jakamatta jäänyttä päästöoikeutta, jotka Puola aikoo huutokaupata vuonna 2019, on otettu huomioon.

⁴² Luvut sisältävät huutokaupattavat määrät vuoden 2019 huutokauppalenterista (jakovuosilta 2013–2018).

Liitteen lisäyksessä 1 olevassa taulukossa 1.3 esitetään, kuinka paljon jäsenvaltiot ovat huutokaupanneet (tai suunnitelleet huutokauppaavansa) 10 c artiklan mukaisesti jakamatta jääneitä päästöoikeuksia kunakin vuonna kolmannessa vaiheessa.

3.1.3 Kansainväliset päästöhyvitykset

EU:n päästökauppajärjestelmän osallistujat voivat edelleen käyttää Kioton pöytäkirjan puhtaan kehityksen mekanismin (CDM) ja yhteistoteutuksen kansainvälisiä päästöhyvityksiä täyttääkseen osan EU:n päästökauppajärjestelmään liittyvistä velvoitteistaan vuoteen 2020 mennessä* soveltaen laadullisia ja määrällisiä rajoituksia. Nämä hyvitykset ovat rahoitusinstrumentteja, jotka vastaavat ilmakehästä päästövähennyshankkeen seurauksena poistettua tai vähennettyä hiilidioksiditonnia. Kolmannen vaiheen aikana hyvityksiä ei enää palauteta suoraan, vaan ne ovat vaihdettavissa päästöoikeuksiksi milloin tahansa kalenterivuoden aikana.

EU:n tarkistetun päästökauppadirektiivin säännösten mukaan kansainvälisiä hyvityksiä ei enää käytetä seuraavalla päästökauppakaudella EU:n päästökauppajärjestelmän velvoitteiden noudattamiseksi.

* Puhtaan kehityksen mekanismin hankkeista ja yhteistoteutushankkeista saa Kioton pöytäkirjan mukaisia päästöhyvityksiä: ensin mainituista sertifioituja päästövähennyksiä (CER) ja jälkimmäisistä päästövähennysyksiköitä (ERU).

Vaikka kansainvälisten hyvitysten käyttöoikeuksien tarkka määrä toisen ja kolmannen vaiheen aikana (2008–2020) riippuu osittain tulevien todennettujen päästöjen määrästä, markkina-analyytikot arvioivat sen olevan noin 1,6 miljardia. Käytettyjen tai vaihdettujen kansainvälisten hyvitysten määrä oli kesäkuun 2019 lopussa yhteensä noin 1,51 miljardia, mikä on yli 90 prosenttia sallitusta arvioidusta enimmäismäärästä.

Kattava yleiskatsaus kansainvälisten päästöhyvitysten vaihtamisesta esitetään liitteessä olevassa lisäyksessä 3.

3.2 Kysyntä: markkinoilta poistetut päästöhyvitykset

Vuonna 2018 unionin rekisteriin kirjattujen tietojen mukaan EU:n päästökauppajärjestelmään kuuluvien laitosten päästöjen arvioidaan vähentyneen 4,1 prosenttia verrattuna vuoteen 2017. Kuten taulukosta 7 käy ilmi, päästöt vähenivät pääasiassa sähkön ja lämmön tuotannon alalla, kun taas teollisuuden päästöt vähenivät vain hyvin vähän.

Taulukko 7: Todennetut päästöt (miljoonaa hiilidioksidiekvivalenttitonnia)⁴³

Vuosi	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Todennetut kokonaispäästöt	1 904	1 867	1 908	1 814	1 803	1 750	1 755	1 682
Muutos vuoteen x-1 verrattuna	-1,8 %	-2 %	2,2 %	-4,9 %	-0,6 %	-2,9 %	0,2 %	-4,1 %
Sähkön ja lämmön tuotannon todennetut päästöt	1 190	1 184	1 125	1 037	1 032	992	985	913
Muutos vuoteen x-1 verrattuna		-0,5 %	-5,0 %	-7,8 %	-0,5 %	-3,8 %	-0,7 %	-7,3 %
Teollisuuslaitosten todennetut päästöt	715	683	783	777	771	758	769	769
Muutos vuoteen x-1 verrattuna		-4,5 %	14,7 %	-0,9 %	-0,7 %	-1,7 %	1,4 %	-0,1 %
Reaalisen BKT:n kasvu, EU28	1,8 %	-0,4 %	0,3 %	1,8 %	2,3 %	2,0 %	2,5 %	2,0 %

Lähde: EUTL, BKT-tiedot on ilmoitettu osoitteessa

<http://epp.eurostat.ec.europa.eu/tgm/table.do?tab=table&init=1&plugin=1&language=en&pcode=tec00115>
(tiedot poimittu heinäkuussa 2019). Ilmailun todennetut päästöt ilmoitetaan erikseen kohdassa 4.

Erittely päästökauppajärjestelmään kuuluvien laitosten todennetuista muista kuin hiilidioksidipäästöistä kasvihuonekaasuittain (N₂O ja PFC-yhdisteet) on liitteen lisäyksessä 5 olevassa taulukossa 5.1.

Vuonna 2018 mitätöitiin vapaaehtoisesti 36 559 päästöoikeutta. Kaiken kaikkiaan kesäkuun 2019 loppuun mennessä on kirjattu 345 893 päästöoikeuden vapaaehtoista mitätöintiä.

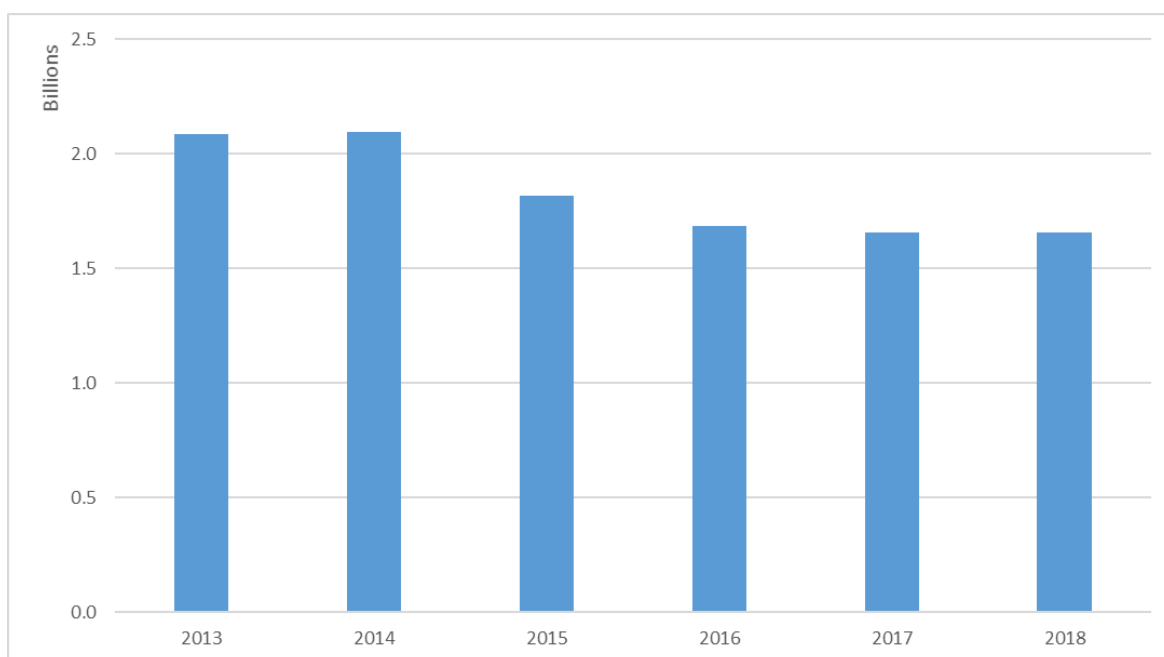
⁴³ Taulukossa 7 käytettävä luokittelu sähkön ja lämmön tuotannon sekä teollisuuden luokkiin vastaa neljännen vaiheen NACE-luokittelua, jota on käytetty seuraavaksi päästökauppakaudeksi vahvistetussa hiilivuotoluettelossa.

3.3 Tarjonnan ja kysynnän tasapainottaminen

Kolmannen vaiheen alussa vuonna 2013 EU:n päästökauppajärjestelmää leimasi päästöoikeuksien tarjonnan ja kysynnän välinen suuri rakenteellinen epätasapaino, joka oli 2,1 miljardia päästöoikeutta. Ylijäämä on pienentynyt tasaisesti nykyisen päästökauppakauden ajan. Vuonna 2014 ylijäämä pysyi samana mutta pieneni huomattavasti eli 1,78 miljardiin päästöoikeuteen vuonna 2015, 1,69 miljardiin päästöoikeuteen vuonna 2016 ja 1,65 miljardiin päästöoikeuteen vuonna 2017. Vuonna 2018 ylijäämä pysyi 1,65 miljardina päästöoikeutena.

Kaaviossa 4 esitetään ylijäämän kehitys Euroopan hiilimarkkinoilla vuoden 2018 loppuun asti.

Kaavio 4: Ylijäämän kehitys Euroopan hiilimarkkinoilla vuosina 2013–2018 (miljardia)

Lähde: Ilmastotoimien pääosasto

Tarjonnan ja kysynnän välisen rakenteellisen epätasapainon korjaamiseksi perustettiin vuonna 2015 markkinavakaussvaranto⁴⁴ päästöoikeuksien huutokauppatarjonnan joustavoittamiseksi. EU:n päästökauppajärjestelmän tarkistuksen⁴⁵ yhteydessä tehtiin merkittäviä muutoksia markkinavakaussvarannon toimintaan, kuten jäljempänä olevassa tekstikentässä esitetään. Markkinavakaussvarantoa ryhdyttiin käyttämään vuoden 2019 alussa.

⁴⁴ Euroopan parlamentin ja neuvoston päätös (EU) 2015/1814, annettu 6 päivänä lokakuuta 2015, markkinavakaussvarannon perustamisesta unionin kasvihuonekaasupäästöjen kauppajärjestelmään, sen toiminnasta sekä direktiivin 2003/87/EY muuttamisesta (EUVL L 264, 9.10.2015, s. 1).

⁴⁵ Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi (EU) 2018/410, annettu 14 päivänä maaliskuuta 2018, direktiivin 2003/87/EY muuttamisesta kustannustehokkaiden päästövähennysten ja vähähiilisyttä edistävien investointien edistämiseksi sekä päätöksen (EU) 2015/1814 muuttamisesta (EUVL L 76, 19.3.2018, s. 3), saatavilla osoitteessa <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/fi/TXT/?qid=1571308799104&uri=CELEX:32018L0410>

Markkinavakaushavarannon toiminnassa keskeistä on liikkeeseen laskettujen päästöoikeuksien kokonaismäärä. Päästöoikeuksia lisätään varantoon, jos liikkeeseen laskettujen päästöoikeuksien kokonaismäärä ylittää ennalta määritellyn ylärajan (833 miljoonaa päästöoikeutta). Päästöoikeuksia vapautetaan varannosta, jos tämä kokonaismäärä laskee alle ennalta määritellyn alarajan (alle 400 miljoonaa päästöoikeutta)*. Näin ollen markkinavakaushavaranntoon lisätään päästöoikeuksia tai siitä vapautetaan niitä, jos liikkeeseen laskettujen päästöoikeuksien kokonaismäärä poikkeaa ennalta määritellystä vaihteluvälistä. Varantoon lisätään myös takapainotetut päästöoikeudet kaudelta 2014–2016** ja ns. jakamatta jääneet päästöoikeudet***.

Markkinavakaushavaranntoon lisättävien ja sieltä vapautettavien päästöoikeuksien kannalta merkityksellinen liikkeeseen laskettujen päästöoikeuksien kokonaismäärä lasketaan seuraavalla kaavalla:

$$\text{kokonaismäärä} = \text{tarjonta} - (\text{kysyntä} + \text{varannossa olevat päästöoikeudet})$$

Kaavassa käytettävät kysynnän ja tarjonnan osatekijät kuvataan yksityiskohtaisesti liitteen lisäyksessä 4 olevassa taulukossa 4.1.

Tarkistetussa EU:n päästökauppadirektiivissä tehdään kaksi merkittävää muutosta markkinavakaushavaranntoon toimintaan. Ensiksi varantoon vuodesta 2019 vuoteen 2023 sijoitettavien liikkeeseen laskettujen päästöoikeuksien kokonaismäärän osuus kaksinkertaistetaan 12 prosentista 24 prosenttiin. Tämä nopeuttaa ylijäämän pienentämistä huomattavasti. Toiseksi markkinavakaushavaranntossa säilytettävät päästöoikeudet, jotka ylittävät edellisen vuoden huutokauppattavien päästöoikeuksien määrän, eivät ole enää voimassa vuodesta 2023 lähtien.

* Tai jos toteutetaan EU:n päästökauppadirektiivin 29 a artiklan mukaisia toimenpiteitä.

** Euroopan parlamentin ja neuvoston päätös N:o 1359/2013/EU, annettu 17 päivänä joulukuuta 2013, direktiivin 2003/87/EY muuttamisesta kasvihuonekaasujen päästöoikeuksien huutokauppojen ajoitusta koskevien säännösten selventämiseksi (EUVL L 343, 19.12.2013, s. 1).

*** Jakamatta jääneillä päästöoikeuksilla tarkoitetaan päästöoikeuksia, joita ei jaeta, koska ne varataan uusille osallistujille (EU:n päästökauppadirektiivin 10 a artiklan 7 kohta) tai koska laitos on lopettanut toimintansa osittain tai vähentänyt kapasiteettiaan huomattavasti (EU:n päästökauppadirektiivin 10 a artiklan 19 ja 20 kohta). Päätöksen (EU) 2015/1814 1 artiklan 3 kohdan mukaiseen markkinavakaushavaranntoon ei aiota sisällyttää sellaisia jakamattomia päästöoikeuksia, jotka ovat peräisin kuluvalle kaudella hiilivuotolistaan kuuluneilla aloilla sovelletusta asiaankuuluvasta hiilivuotokertoimesta, kuten ei myöskään päästöoikeuksia, joita ei ole jaettu päästökauppadirektiivin 10 c artiklan mukaisesti. Nämä päästöoikeudet eivät siis kuulu soveltamisalaan neljännessä vaiheessa (ks. EU:n päästökauppadirektiivin tarkistusehdotuksen liitteenä olevan vaikutustenarvioinnin (SWD(2015) 135 final) s. 225).

Hiilimarkkinakertomuksen avulla voidaan vahvistaa tarjontaa ja kysyntää koskevat luvut, jotka julkaistaan EU:n päästökauppadirektiiviin ja sen täytäntöönpanosäännöksiin sisältyvän raportointivelvoitteita koskevan aikataulun mukaisesti.

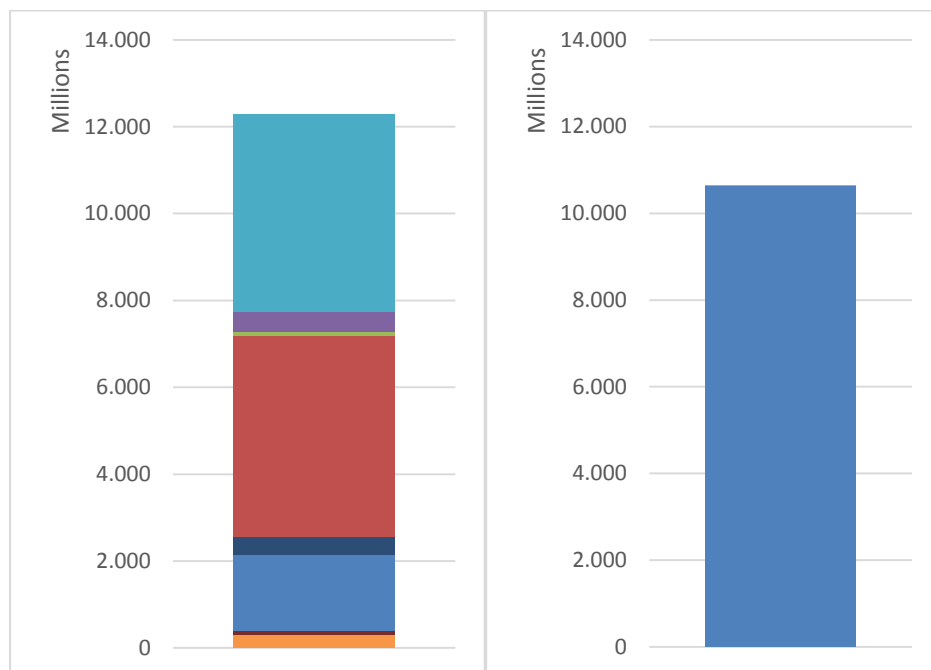
Tarjonnan ja kysynnän osatekijät vuonna 2018 esitetään kaaviossa 5. Kyseiset tiedot on myös julkaistu osana kolmatta liikkeeseen laskettujen päästöoikeuksien kokonaismäärää koskevaa tiedonantoa markkinavakaushavaranntoon tarkoituksia varten.⁴⁶

⁴⁶ C(2019) 3288 final, https://ec.europa.eu/clima/sites/clima/files/ets/reform/docs/c_2019_3288_en.pdf

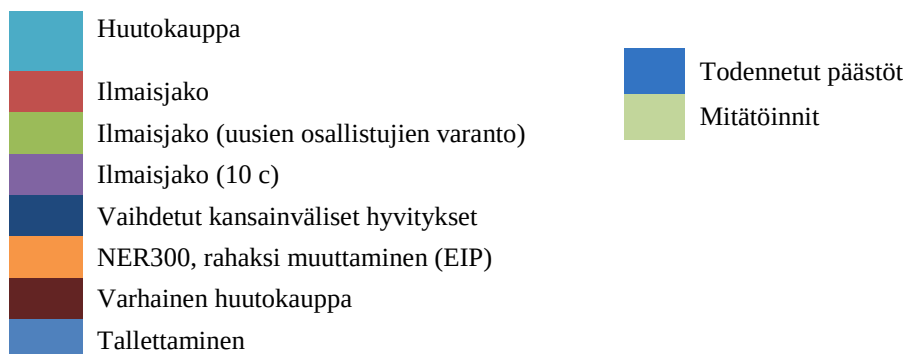
Kaavio 5: Kumulatiivinen tarjonta ja kysyntä vuoden 2018 loppuun saakka

Tarjonta (kumulatiivinen, miljoonaa)

Kysyntä (kumulatiivinen, miljoonaa)

Lähde: Ilmastotoimien pääosasto

Komissio on valmistellut vuonna 2019 tapahtunutta markkinavakausvarannon käyttöönottoa julkaisemalla säännöllisesti vuoden 2017 toukokuun puolivälistä alkaen edellisenä vuonna liikkeeseen laskettujen päästöoikeuksien kokonaismäärän.⁴⁷ Liikkeeseen laskettujen päästöoikeuksien kokonaismäärä julkaistiin kolmatta kertaa toukokuussa 2019, ja se oli 1 654 909 824.⁴⁸ Vuoden 2019 julkaisu johtaa siihen, että päästöoikeuksia sijoitetaan jälleen markkinavakausvarantoon, mikä vähentää huutokaupattavien päästöoikeuksien määrää vuosina 2019 ja 2020.

Vuoden 2019 huutokaupattavien päästöoikeuksien määrää pienennettiin siis vuosien 2017 ja 2018 liikkeeseen laskettujen päästöoikeuksien kokonaismäärien ja tarkistetun lainsäädännön perusteella lähes 40 prosentilla eli lähes 397 miljoonalla päästöoikeudella. Myös vuoden 2020 huutokaupattavien

⁴⁷ C(2017) 3228 final, https://ec.europa.eu/clima/sites/clima/files/ets/reform/docs/c_2017_3228_en.pdf

⁴⁸ C(2019) 3288 final, https://ec.europa.eu/clima/sites/clima/files/ets/reform/docs/c_2019_3288_en.pdf

päästöoikeuksien määrää vähennetään vastaavalla tavalla.⁴⁹ Tämän seurauksena vuonna 2019 huutokaupataan noin 30 prosenttia⁵⁰ vähemmän päästöoikeuksia⁵¹ kuin vuonna 2018. Lisäyksessä 8 annetaan tietoja jäsenvaltioiden sijoituksista markkinavakausvarantoon koko vuonna 2019 sekä tammikuusta elokuuhun 2020.

4 ILMAILU

Ilmailuala on kuulunut EU:n päästökauppajärjestelmään vuodesta 2012 alkaen. Alun perin lainsäädäntö kattoi kaikki lennot Euroopan talousalueelle (ETA) ja Euroopan talousalueelta. Unionissa rajattiin kuitenkin velvoitteet vuosina 2012–2016 ETA:n sisäisiin lentoihin. Tällä haluttiin tukea kansainvälisen siviili-ilmailujärjestön ICAO:n maailmanlaajuisen toimenpiteen kehittämistä ilmailun päästöjen vähentämiseksi.

ICAO:n yleiskokous hyväksyi lokakuussa 2016 päätöslauselman kansainvälisen lentoliikenteen kokonaisvaltaisesta päästöhyvitysjärjestelmästä (Carbon Offsetting and Reduction Scheme for International Aviation, CORSIA). CORSIA on kehitetty päästöjen kompensointijärjestelmäksi, jossa tavoitteena on vakauttaa kansainvälisen ilmailun päästöt vuoden 2020 tasolle. Tämän vuoksi EU:n päästökauppadirektiiviä muutettiin vuonna 2017 niin, että soveltamisalan rajoittamista ETA:n sisäisiin lentoihin jatkettiin vuoden 2023 loppuun asti. Sen jälkeen olisi tarkoitus palata alkuperäiseen täysimittaiseen soveltamisalaan, ellei uudelleentarkastelua tehdä.

Tarkistetussa EU:n päästökauppadirektiivissä säädetään myös, että Euroopan komission olisi raportoitava Euroopan parlamentille ja neuvostolle keinoista panna CORSIA täytäntöön EU:n lainsäädännössä direktiivin tarkistuksella. Lisäksi siinä säädetään lineaarisen vähennyskertoimen soveltamisesta ilmailualaan vuodesta 2021 lähtien.

Vuoden 2018 päästöoikeudet myönnettiin rajaamalla soveltamisala ETA:n sisälle. Ilmaiseksi jaettavien päästöoikeuksien määrä oli hieman yli 32,3 miljoonaa päästöoikeutta. Tämä luku kattaa sekä ilmaisjaon (hieman yli 31,2 miljoonaa päästöoikeutta) vakiintuneille toimijoille että lähes 1,1 miljoonaa päästöoikeutta, jotka kohdennetaan erityisvarannosta uusille osallistujille ja nopeasti toimintaansa lisääville ilma-aluksen käyttäjille. Tästä varannosta jaetut päästöoikeudet kaksinkertaistuvat vuosina 2017–2020, koska ne koskevat koko kautta 2013–2020. Vuonna 2018 huutokaupattiin noin 5,6 miljoonaa päästöoikeutta.

Ilmailun todennetut päästöt lisääntyivät edelleen ja olivat vuonna 2018 yhteensä 67 miljoonaa hiilidioksiditonnia, jossa oli kasvua vuoteen 2017 verrattuna 4 prosenttia.

Taulukossa 8 esitetään yhteenveto ilmailualan todennetuista päästöistä, ilmaiseksi jaetuista päästöoikeuksista ja huutokaupatuista määristä kolmannen vaiheen alusta alkaen.

⁴⁹ Markkinavakausvarantoon ajanjaksoa 1. tammikuuta–31. elokuuta 2020 varten lisättävä määrä määritettiin ylijäämäindikaattorin vuoden 2019 julkaisun perusteella, ja määrä oli lähes 265 miljoonaa päästöoikeutta. Loput markkinavakausvarantoon vuonna 2020 lisättävistä määristä määritetään ylijäämäindikaattorin vuoden 2020 julkaisun perusteella.

⁵⁰ On syytä huomata, että todellisiin huutokaupattaviin määriin vaikuttavat myös muut tekijät, kuten 10 c artiklassa säädetyn poikkeuksen mukaisten jakamatta jääneiden päästöoikeuksien huutokauppaaminen ja ETA:n EFTA-valtioiden osallistuminen EU:n päästökauppajärjestelmään.

⁵¹ Ottaen huomioon, että huutokaupattavien päästöoikeuksien määriä pienennettiin tammikuusta elokuuhun 2019 jo lisäämällä päästöoikeuksia markkinavakausvarantoon vuoden 2017 ylijäämäindikaattorin arvon perusteella.

Taulukko 8: Ilmailualan todennetut päästöt ja päästöoikeudet

Vuosi	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Todennetut päästöt (miljoonaa hiilidioksidiekvivalenttonnia)	53,5	54,8	57,1	61,5	64,4	67,0	
Muutos todennetuissa päästöissä vuoteen x-1 verrattuna		+2,5 %	+4,1 %	+7,6 %	+4,7 %	+4 %	
Ilmaisjako (EU28 ja ETA:n EFTA-valtiot)⁵²	32,4	32,4	32,1	32,0	33,1	31,2	31,2 ⁵³
Ilmaisjako uusien tulijoiden ja nopeasti toimintaansa lisäävien ilma-aluksen käyttäjien erityisvarannosta	0	0	0	0	1,1	1,1	1,1
Huutokaupattujen päästöoikeuksien määrä	0	9,3	16,4	5,9	4,7	5,6	2,0 ⁵⁴

Lähteet: EUTL, ilmastotoimien pääosasto, EEX

Päätös⁵⁵ rajoittaa vaatimusten täytäntöönpanoa pelkästään ETA:n sisäisiin lentoihin annettiin vuonna 2013. Soveltamista ilmailualaan lykättiin vuosina 2012 ja 2013. Vuoden 2012 lykätyt päästöoikeuksien määrät huutokaupattiin vuonna 2014, ja vaatimuksia alettiin soveltaa ilmailun vuosien 2013 ja 2014 päästöihin tammikuusta huhtikuuhun 2015.

ICAO hyväksyi kesäkuussa 2018 CORSIA:n standardit ja suositellut menettelytavat (SARPs)⁵⁶. Niissä ja täytäntöönpanoelementeissä (Implementation Elements) esitetään yksityiskohtaisesti CORSIA:n toiminta. Tärkeitä täytäntöönpanoelementtejä, kuten hyväksyttäviä päästöyksiköitä

⁵² Näissä luvuissa ei ole otettu huomioon ilma-alusten käyttäjien päästöoikeustilien sulkemisia.

⁵³ Yhdistyneen kuningaskunnan osalta jako (4,31 miljoonaa päästöoikeutta vuoden 2019 päästöoikeuksien kokonaismäärästä) keskeytettiin komission hyväksymien suojatoimenpiteiden vuoksi. Niillä suojellaan EU:n päästökauppajärjestelmän ympäristötavoitteiden tinkimättömyyttä tapauksissa, joissa EU:n lainsäädäntöä ei enää sovelleta EU:sta eroavassa jäsenvaltiossa (ks. kohta 2.2).

⁵⁴ Kesäkuun 2019 loppuun asti.

⁵⁵ Euroopan parlamentin ja neuvoston päätös N:o 377/2013/EU, annettu 24 päivänä huhtikuuta 2013, poikkeamisesta tilapäisesti kasvihuonekaasujen päästöoikeuksien kaupan järjestelmän toteuttamisesta yhteisössä annetusta direktiivistä 2003/87/EY (ETA:n kannalta merkityksellinen teksti) (EUVL L 113, 25.4.2013, s. 1).

⁵⁶ <https://www.icao.int/environmental-protection/CORSIA/Pages/SARPs-Annex-16-Volume-IV.aspx>

(Eligible Units) ja toimintakehystä vaihtoehtoisia polttoaineita varten (Framework for Alternative Fuels), ei ole vielä hyväksytty. Samalla kun EU ja sen jäsenvaltiot tunnustivat sen, että ICAO hyväksyi virallisesti standardit ja suositellut menettelytavat, ja tukivat sitä, EU ja sen jäsenvaltiot noudattivat ICAO:n menettelyjä ja ilmoittivat asiaan liittyvän EU-lainsäädännön ja CORSIA:n välisistä eroavuuksista⁵⁷. Ilma-alusten käyttäjien on 1. tammikuuta 2019 lähtien tarkkailtava päästöjään ja raportoitava niistä myös CORSIA-järjestelmää varten. EU:n päästökauppajärjestelmän mukaista tarkkailu-, raportointi- ja todentamiskehystä tarkistettiin, jotta tätä varten voitiin ottaa käyttöön oikeudellisesti sitova velvollisuus (ks. kohta 6.1). Tällaisella molempiin välineisiin sovellettavalla yhdenmetyllä lähestymistavalla voidaan varmistaa, että hallinnollinen rasite on mahdollisimman pieni.

5 MARKKINOIDEN VALVONTA

Tarkistetun rahoitusvälineiden markkinoista annetun direktiivin* (MiFID II) mukaan päästöoikeudet luokitellaan rahoitusvälineiksi 3. tammikuuta 2018 lähtien. Toisin sanoen perinteisiin rahoitusmarkkinoihin sovellettavat säännöt (mukaan lukien hiilijohdannaiskauppa tärkeimmillä markkinapaikoilla tai pörssin ulkopuolisessa kaupankäynnissä (OTC)) ulotetaan koskemaan myös hiilen jälkimarkkinoiden spot-markkinaosaa (päästöoikeustapahtumat välitöntä jälkimarkkinoille siirtoa varten). Tämä segmentti on näin avoimuuden, sijoittajansuojan ja eheyden suhteen samanarvoinen johdannaismarkkinoiden kanssa. Ensimmäisten markkinoiden valvontaan sovelletaan jatkossakin huutokauppa-asetusta markkinoiden väärinkäyttöön liittyviä kysymyksiä lukuun ottamatta.

MiFID II -paketin rahoitusvälinemääritelmiin tehtyjen ristiviittausten perusteella sovelletaan myös muita rahoitusmarkkinasäädöksiä. Tämä koskee erityisesti markkinoiden väärinkäyttöä koskevaa asetusta**, joka kattaa päästöoikeustapahtumat ja päästöoikeuksiin liittyvän toiminnan sekä ensimmäisillä jälkimarkkinoilla. Samalla tavoin rahanpesudirektiivissä*** oleva ristiviittaus MiFID II -pakettiin velvoittaa MiFID-direktiivin mukaisesti hyväksytyt hiilimarkkinatoimijat suorittamaan asiakkaiden tuntemisvelvollisuustarkastuksia päästöoikeuksien spot-jälkimarkkinoilla. ****

* Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2014/65/EU, annettu 15 päivänä toukokuuta 2014, rahoitusvälineiden markkinoista sekä direktiivin 2002/92/EY ja direktiivin 2011/61/EU muuttamisesta.

** Euroopan parlamentin ja neuvoston asetusta (EU) N:o 596/2014, annettu 16 päivänä huhtikuuta 2014, markkinoiden väärinkäytöstä (markkinoiden väärinkäyttöasetus) sekä Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2003/6/EY ja komission direktiivin 2003/124/EY, 2003/125/EY ja 2004/72/EY kumoamisesta.

*** Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi (EU) 2015/849, annettu 20 päivänä toukokuuta 2015, rahoitusjärjestelmän käytön estämisestä rahanpesuun tai terrorismin rahoitukseen, Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 648/2012 muuttamisesta sekä Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2005/60/EY ja komission direktiivin 2006/70/EY kumoamisesta.

**** Asiakkaiden tuntemisvelvollisuustarkastukset ovat jo pakollisia päästöoikeusjohdannaisten ensi- ja jälkimarkkinoilla.

⁵⁷ Neuvoston päätös (EU) 2018/2027, annettu 29 päivänä marraskuuta 2018, kansainvälisessä siviili-ilmailujärjestössä Euroopan unionin puolesta otettavasta kannasta ensimmäiseen painokseen ympäristönsuojelua koskevista kansainvälisistä standardeista ja suositelluista menettelytavoista – kansainvälisen lentoliikenteen päästöhyvitysjärjestelmä (CORSIA) (EUVL L 325, 20.12.2018, s. 25–28).

Sen jälkeen, kun EU:n päästökauppajärjestelmä uudistettiin neljättä vaihetta varten, markkinoille on palannut muutamia markkinaosapuolia, kuten merkittäviä rahoitusalan toimijoita ja välittäjiä. Niiden osallistujien määrä, joilla on lupa tehdä tarjouksia yhteisessä huutokauppapaikassa järjestettävissä huutokaupoissa, kasvoi 73:sta (tammikuu 2018) 79:ään (joulukuu 2018). Valtaosa osallistujista oli toiminnanharjoittajia (73 prosenttia), kun taas loppuosa koostui sijoituspalveluyrityksistä ja luottolaitoksista (19 prosenttia) sekä henkilöistä, jotka on vapautettu MiFID-vaatimuksista (8 prosenttia).⁵⁸ Vertailun vuoksi todettakoon, että kun huutokaupat aloitettiin vuoden 2012 lopulla, osallistujia, joilla oli lupa tehdä tarjouksia huutokaupoissa, oli 42. Niistä 67 prosenttia oli toiminnanharjoittajia, 26 prosenttia sijoituspalveluyrityksiä ja luottolaitoksia sekä 7 prosenttia muita kuin rahoituksen välittäjiä⁵⁹.

Markkinoiden väärinkäyttöä koskevien nykyisten sääntöjen mukaan kansalliset toimivaltaiset viranomaiset⁶⁰ vastaavat markkinoiden seuraamisesta sekä huutokauppojen että jälkimarkkinoiden osalta. Viranomaisten toimintaa koordinoi Euroopan unionissa Euroopan arvopaperimarkkinaviranomainen (ESMA), kuten se tekee muidenkin rahoitusvälineiden osalta.

Kansallisilla toimivaltaisilla viranomaisilla on valtuudet määrätä korjaavia toimia tai seuraamuksia katsoessaan tietyn käyttäytymisen johtavan markkinoiden väärinkäyttöön. Jotta viranomaiset voivat huolehtia markkinoiden seurannasta, rahoitusmarkkinoita koskevassa lainsäädännössä asetetaan kauppapaikkoihin ja sijoituspalveluyrityksiin sovellettavia raportointia ja avoimuutta koskevia vaatimuksia. Raportointivaatimusten mukaan kauppapaikkojen ja sijoituspalveluyritysten on muun muassa ilmoitettava toimivaltaiselle viranomaiselle yksityiskohtaiset tiedot liiketoimista, jotka on toteutettu päästöoikeuksilla tai niiden johdannaisilla kauppapaikoissa tai pörssin ulkopuolisessa kaupankäynnissä (OTC).⁶¹ Raportointivaatimukseen sisältyy myös kauppapaikkojen ja sijoituspalveluyritysten velvollisuus toimittaa toimivaltaisille viranomaisille tietoja päästöoikeuksiin liittyvistä positioista.⁶² Avoimuusvaatimusten mukaisesti kauppapaikat ja sijoituspalveluyritykset julkaisevat kaupankäyntitiedot⁶³ ja viikoittaiset tiedot kokonaispositioista⁶⁴.

⁵⁸ Kaikki tiedot ovat peräisin komissiolle toimitetuista yhteisen huutokauppapaikan (CAP2) kuukausittaisista kertomuksista.

⁵⁹ Huutokauppa-asetuksen 18 artiklan 2 kohdan mukaan.

⁶⁰ Luettelo toimivaltaisista viranomaisista on saatavilla osoitteessa https://ec.europa.eu/info/system/files/mar-2014-596-art-22-list_en.pdf

⁶¹ Rahoitusvälineiden markkinoista 15 päivänä toukokuuta 2014 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 600/2014 26 artiklan mukaan kauppapaikkojen ja sijoituspalveluyritysten on ilmoitettava toimivaltaiselle viranomaiselle yksityiskohtaiset tiedot päästöoikeuksilla tai niiden johdannaisilla toteutetuista liiketoimista.

⁶² MiFID II:n 58 artiklan mukaisen positioista ilmoittamista koskevan velvollisuuden tarkoituksena on mahdollistaa eri luokkiin kuuluvien henkilöiden positioiden seuranta päästöoikeuksien osalta.

⁶³ Rahoitusvälineiden markkinoista annetun asetuksen 8, 10 ja 21 artiklassa asetetuilla kauppaa edeltävillä/kaupan jälkeisillä avoimuusvaatimuksilla pyritään varmistamaan, että markkinaosapuolilla on luotettavampaa ja helpommin saatavilla olevaa tietoa kaupankäyntimahdollisuuksista ja hinnoista.

⁶⁴ Viikoittain julkistettavilla ilmoituksilla positioista varmistetaan avoimuus markkinanäkemyksestä, joka tietyillä toimijaryhmillä saattaa olla.

5.1 Päästöoikeuksien oikeudellinen luonne ja verotuskohtelu

Päästöoikeuksien oikeudellinen luonne ja verotuskohtelu vaihtelevat eri maissa, koska näitä kahta näkökulmaa ei ole määritelty päästökauppadirektiivissä. Maiden on raportoitava vuosittain päästöoikeuksien oikeudellista luonnetta ja verotuskohtelua koskevista kansallisista järjestelmistään osana 21 artiklan mukaisia kertomuksiaan. Vaikka yhdenmukaistaminen puuttuukin tämän suhteen, nykyinen sääntelykehys tarjoaa tarvittavan oikeusperustan kypsille, avoimille ja likvideille hiilimarkkinoille sekä takaa samalla markkinoiden vakauden ja eheyden.

Euroopan tilintarkastustuomioistuimen suosituksen perusteella komissio julkaisi heinäkuussa 2019 tutkimuksen⁶⁵ päästöoikeuksien oikeudellisesta luonteesta. Riippumattoman konsultin tekemässä tutkimuksessa ei havaittu siihen liittyviä käytännön ongelmia, ettei päästöoikeuksien oikeudellista luonnetta ole määritelty. Tutkimuksessa todettiin, ettei yhdenmukaistettu määritelmä lisäisi oikeusvarmuutta eikä välttämättä vaikuttaisi hiilimarkkinoiden likviditeettiin. Vaikka tutkimuksessa ei suositeltu lainsäädäntöaloitteita, siinä ehdotettiin, että toimijoille annettaisiin tietoja, neuvoja, koulutusta ja valmiuksien kehittämismahdollisuuksia, koska päästöoikeudet luokitellaan nyt MiFID II:n⁶⁶ mukaan rahoitusvälineiksi.

Päästöoikeuksien verotuskohtelun osalta kolme valtiota ilmoitti, että arvonlisäveroa (alv) sovelletaan päästöoikeuksien myöntämiseen. Sitä vastoin 27 osallistujamaassa alv maksetaan päästöoikeustapahtumien yhteydessä jälkimarkkinoilla. Suurin osa valtioista ilmoittaa soveltavansa kansallisiin päästöoikeustapahtumiin käänteistä verovelvollisuutta. Käänteisessä verovelvollisuudessa vastuu alv:n maksamisesta siirtyy tavarán tai palvelun myyjältä ostajalle. Se suojaa tehokkaasti alv-petoksilta. Marraskuussa 2018 jäsenvaltioiden mahdollisuutta soveltaa poikkeusta jatkettiin 30. kesäkuuta 2022 asti.⁶⁷ Jäsenvaltioita kannustetaan jatkamaan käänteisen verovelvollisuuden soveltamista hiilimarkkinoiden riittävän suojan jatkamiseksi.

⁶⁵ Tutkimus on saatavilla osoitteessa <https://op.europa.eu/fi/publication-detail/-/publication/9d985256-a6a9-11e9-9d01-01aa75ed71a1/language-fi>

⁶⁶ Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2014/65/EU, annettu 15 päivänä toukokuuta 2014, rahoitusvälineiden markkinoista sekä direktiivin 2002/92/EY ja direktiivin 2011/61/EU muuttamisesta (EUVL L 173, 12.6.2014, s. 349). Saatavilla osoitteessa <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/FI/TXT/?qid=1536584176375&uri=CELEX:02014L0065-20160701>

⁶⁷ Neuvoston direktiivi (EU) 2018/1695, annettu 6 päivänä marraskuuta 2018, yhteisestä arvonlisäverojärjestelmästä annetun direktiivin 2006/112/EY muuttamisesta tiettyjen tavaroiden ja palvelujen petosalttiita luovutuksia ja suorituksia koskevan valinnaisen käännetyin verovelvollisuuden mekanismin ja arvonlisäveropetosten torjunnassa käytettävän nopean reagoinnin mekanismin soveltamisajan osalta (EUVL L 282, 12.11.2018, s. 5–7).

6 PÄÄSTÖJEN TARKKAILU, RAPORTOINTI JA TODENTAMINEN

EU:n päästökauppajärjestelmän tarkkailu-, raportointi-, todentamis- ja akkreditointivaatimukset yhdenmukaistetaan tarkkailua ja raportointia koskevalla asetuksella* sekä akkreditointia ja todentamista koskevalla asetuksella**.

EU:n päästökauppajärjestelmän tarkkailujärjestelmä on suunniteltu lähestymistavaksi, joka antaa toiminnanharjoittajille runsaasti liikkumavaraa kustannustehokkuuden varmistamiseksi ja takaa päästötietojen suuren luotettavuuden. Tästä syystä voidaan sallia erilaisia tarkkailumenetelmiä (laskentaan tai mittaukseen perustuvat tarkkailumenetelmät sekä poikkeuksellisesti niin kutsuttu fall back -menetelmä). Menetelmiä voidaan yhdistää laitosten yksittäisiä osia varten. Ilma-aluksen käyttäjien osalta kyseeseen tulee ainoastaan laskentaan perustuva menetelmä, ja polttoainekulutus on tärkein määritettävä muuttuja EU:n päästökauppajärjestelmään kuuluvilla lennoilla. Vaatimuksella siitä, että laitosten toiminnanharjoittajilla ja ilma-aluksen käyttäjillä on tarkkailua ja raportointia koskevan asetuksen mukainen toimivaltainen viranomaisen hyväksymä tarkkailusuunnitelma, estetään tarkkailumenetelmien sattumanvarainen valinta ja ajallinen vaihtelu.

Akkreditointia ja todentamista koskevalla asetuksella otettiin käyttöön EU:n laajuinen yhdenmukaistettu lähestymistapa todentajien akkreditoimiseksi kolmannesta vaiheesta lähtien. Todentajien, jotka ovat oikeushenkilöitä tai muita oikeussubjekteja, on oltava kansallisen akkreditointielimen akkreditoimia voidakseen suorittaa todentamisia akkreditointia ja todentamista koskevan asetuksen mukaisesti. Tässä yhdenmukaisessa akkreditointijärjestelmässä todentajat voivat vastavuoroisen tunnustamisen ansiosta toimia kaikissa osallistujamaissa ja siten hyödyntää kaikkia sisämarkkinoiden tarjoamia mahdollisuuksia ja osaltaan taata, että todentajia on riittävästi käytettävissä.

* Komission asetus (EU) N:o 601/2012, annettu 21 päivänä kesäkuuta 2012, Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivissä 2003/87/EY tarkoitetusta kasvihuonekaasupäästöjen tarkkailusta ja raportoinnista (EUVL L 181, 12.7.2012, s. 30).

** Komission asetus (EU) N:o 600/2012, annettu 21 päivänä kesäkuuta 2012, Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivissä 2003/87/EY tarkoitetusta kasvihuonekaasupäästöraporttien ja tonnikilometriraporttien todentamisesta ja todentajien akkreditoinnista (EUVL L 181, 12.7.2012, s. 1).

6.1 Yleinen kehitys

Kokemukset tarkkailua ja raportointia koskevan asetuksen sekä akkreditointia ja todentamista koskevan asetuksen täytäntöönpanosta ovat osoittaneet, että tarkkailun, raportoinnin, todentamisen ja akkreditoinnin sääntöjä on edelleen parannettava, selvennettävä ja yksinkertaistettava yhdenmukaistamisen edistämiseksi, toimijoiden ja osallistujamaiden hallinnollisen rasitteen vähentämiseksi sekä järjestelmän tehokkuuden parantamiseksi.

Osallistujamaita on helmikuusta 2017 lähtien kuultu näiden kahden asetuksen päivittämisestä EU:n päästökauppajärjestelmän neljännen vaiheen valmistelemiseksi sekä tarkkailun, raportoinnin, todentamisen ja akkreditoinnin prosessien parantamiseksi ja yksinkertaistamiseksi. Ensimmäinen päivitys tehtiin vuonna 2018. Jotta todentamisjärjestelmä olisi käytössä ilmaisjaon tiedonkeruuta varten vuonna 2019 ja päivitetty tarkkailu-, raportointi-, todentamis- ja akkreditointijärjestelmä ennen kuin tiedonkeruu CORSIA-järjestelmää (ks. kohta 4) varten alkaa, tarkkailua ja raportointia koskevan

asetuksen⁶⁸ sekä akkreditointia ja todentamista koskevan asetuksen⁶⁹ tarkistettuja versioita alettiin soveltaa 1. tammikuuta 2019. Asiaan liittyvä työ ja kuuleminen ovat parhaillaan meneillään, jotta tarkkailun, raportoinnin, todentamisen ja akkreditoinnin tarkistusprosessi saadaan päätökseen riittävän ajoissa ennen neljännen vaiheen alkua.

Sääntöjen noudattamista koskeva järjestelmä on tehostunut sen jälkeen, kun tarkkailua ja raportointia koskeva asetus antoi valtioille mahdollisuuden tehdä sähköisestä raportoinnista pakollista. Vuonna 2019 kaikkiaan 17 osallistujamaata ilmoitti sähköisten mallien tai tiettyjen tiedostomuotojen käytöstä tarkkailusuunnitelmien, päästöraporttien, todentamisraporttien ja/tai parannusraporttien laadinnassa. Kolmesta osallistujamaata ilmoitti käyttäneensä EU:n päästökauppajärjestelmän raportointiin jonkinlaista automaattista IT-järjestelmää.

6.2 Sovellettu tarkkailumenetelmä

Vuonna 2019 toimitetuissa 21 artiklan mukaisissa kertomuksissa todetaan, että useimmissa laitoksissa käytetään laskentaan perustuvaa menetelmää.⁷⁰ Vain 182 laitoksessa (1,7 prosenttia) 23 valtiossa ilmoitettiin käytettävän jatkuvatoimista päästömittausta, useimmiten Saksassa, Ranskassa ja Tšekissä. Maita on yhtä monta kuin viime vuonna, mutta tätä lähestymistapaa käyttäviä laitoksia on kolme enemmän.

Vain 11 valtiota ilmoitti fall back -menetelmän käytöstä: sitä käytetään 38 laitoksessa, ja se kattaa noin 2,6 miljoonaa hiilidioksidiekvivalenttitonnia (verrattuna 3,4 miljoonaan hiilidioksidiekvivalenttitonniin edellisenä vuonna). Jopa 31 prosenttia fall back -menetelmään liittyvistä kokonaispäästöistä on peräisin yhdestä Alankomaissa sijaitsevasta laitoksesta.

Suurin osa laitoksista täyttää tarkkailua ja raportointia koskevassa asetuksessa annetut vähimmäismäärittämistasot.⁷¹ Luokassa C vain 97 laitoksen (verrattuna 106:een viime vuonna) eli 13,4 prosentin ilmoitettiin poikkeavan vähintään yhden parametrin osalta vaatimuksesta soveltaa ylimpiä määrittämistasoja merkittäviin lähdevirtoihin. Toiminnanharjoittaja saa poiketa vaatimuksista ainoastaan, jos se osoittaa, ettei ylin määrittämistaso ole teknisesti toteutettavissa tai että sen toteuttamisesta aiheutuisi kohtuuttomia kustannuksia. Kun edellytykset eivät ole enää sovellettavissa, toiminnanharjoittajien on parannettava tarkkailujärjestelmiään. Vuoden 2013 raportointikaudella ilmoitettiin 16 prosentin luokan C kokonaismäärästä poikkeavan vaatimuksesta soveltaa ylimpiä määrittämistasoja. Luokan C laitoksissa ylimpien määrittämistasojen soveltaminen on siis parantunut kolmannen vaiheen alusta lähtien.

Vastaavasti 22 osallistujamaata on ilmoittanut, että 19 prosenttia luokkaan B kuuluvista laitoksista on saanut jonkinlaisen poikkeuksen tarkkailua ja raportointia koskevan asetuksen perusvaatimuksista (verrattuna 21 prosenttiin viime vuonna ja 22 prosenttiin sitä edeltävänä vuonna). Tämä osoittaa ylimpien määrittämistasojen soveltamisen parantuneen vakaasti.

⁶⁸ Komission täytäntöönpanoasetus (EU) 2018/2066, annettu 19 päivänä joulukuuta 2018, Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivissä 2003/87/EY tarkoitetusta kasvihuonekaasupäästöjen tarkkailusta ja raportoinnista sekä komission asetuksen (EU) N:o 601/2012 muuttamisesta (EUVL L 334, 31.12.2018, s. 1–93).

⁶⁹ Komission täytäntöönpanoasetus (EU) 2018/2067, annettu 19 päivänä joulukuuta 2018, Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivissä 2003/87/EY tarkoitetusta tietojen todentamisesta ja todentajien akkreditoinnista (EUVL L 334, 31.12.2018, s. 94–134).

⁷⁰ Pääasiallinen syy tähän on se, että mittauksiin perustuvat menetelmät edellyttävät merkittävien resurssien käyttöä ja kasvihuonekaasupitoisuuksien jatkuvatoimista mittausta koskevaa taitotietoa, jota useilla pienemmällä toimijoilla ei ole.

⁷¹ Komission asetuksessa (EU) N:o 601/2012 edellytetään, että kaikki toiminnanharjoittajat täyttävät tietyt vähimmäismäärittämistasot. Suurempien päästölähteiden on täytettävä ylemmät määrittämistasot (eli tietojen on oltava luotettavampia), kun taas pienempiin päästölähteisiin sovelletaan kustannustehokkuussyistä löyhempiä vaatimuksia.

6.3 Akkreditointi ja todentaminen

Todentajien kokonaismäärää ei ilmoiteta komissiolle toimitetuissa 21 artiklan mukaisissa kertomuksissa. Eurooppalaisten akkreditointielinten yhteistyöjärjestön (EA) verkkosivustolle on kuitenkin koottu kansallisten akkreditointielinten yhteystiedot ja linkit niiden luetteloihin akkreditoituista EU:n päästökauppajärjestelmän todentajista⁷².

Todentajien vastavuoroinen tunnustaminen on ollut menestyksestä osallistujamaissa: 24 maata ilmoitti, että niiden alueella toimii vähintään yksi ulkomainen todentaja.

Todentajien on todettu noudattavan hyvin akkreditointia ja todentamista koskevaa asetusta. Puola ilmoitti yhden todentajan akkreditoinnin keskeyttämisestä, kun taas mikään maa ei ilmoittanut akkreditoinnin peruuttamisesta vuonna 2018. Vuonna 2017 ilmoitettiin yhdestä akkreditoinnin keskeyttämisestä ja kolmesta akkreditoinnin peruuttamisesta. Saksa ilmoitti kahden, Ranska yhden ja Puola kolmen todentajan akkreditoinnin pätevyysalueen rajoittamisesta vuonna 2018, kun taas vuonna 2017 vain Puola ilmoitti kahden todentajan akkreditoinnin pätevyysalueen rajoittamisesta.

Kymmenen maata ilmoitti tänä vuonna todentajia koskevista valituksista (yksi enemmän kuin viime vuonna). Valitusten kokonaismäärä (71) on kuitenkin 14 prosenttia pienempi. Vastaanotetuista valituksista 93 prosenttia on ilmoitettu ratkaistuksi (viime vuonna osuus oli 95 prosenttia). Valtioista kymmenen ilmoitti havainneensa todentajien vaatimustenvastaisuuksia kansallisten akkreditointielinten ja toimivaltaisten viranomaisten välisen tiedonvaihdon yhteydessä (verrattuna kahteentoista edellisenä vuonna).

7 YLEISKATSAUS HALLINTOJÄRJESTELYSTÄ

EU:n päästökauppajärjestelmään osallistuvat maat noudattavat päästökauppajärjestelmän täytäntöönpanossa erilaisia lähestymistapoja sen suhteen, mikä viranomainen on vastuussa oleva toimivaltainen viranomainen. Joissakin maissa täytäntöönpanoon osallistuu useita paikallisviranomaisia, kun taas toisissa täytäntöönpano on keskitetty.

Direktiivin 21 artiklan mukaisten vuonna 2019 toimitettujen tietojen mukaan EU:n päästökauppajärjestelmän täytäntöönpanoon osallistuu valtioissa keskimäärin viisi toimivaltaista viranomaista⁷³. Toimivaltaisten viranomaisten väliseen koordinointiin ilmoitettiin sovellettavan erilaisia välineitä, kuten lainsäädäntövälineitä tarkkailusuunnitelmien keskitettyä hallintaa varten (14 maassa), keskusviranomaisen sitovia ohjeita ja suuntaviivoja paikallisviranomaisille (10 maassa) sekä säännöllisiä työryhmiä tai kokouksia viranomaisille (15 maassa). Seitsemän maata ilmoitti, ettei mitään tällaisia välineitä ole käytössä.

Vuonna 2019 yhteensä 13 maata (CY, DE, EE, EL, IE, LI, LT, LU, LV, MT, NL, SE ja SK) eli yksi vähemmän kuin edellisenä vuonna ilmoitti, että toiminnanharjoittajilta ei peritä luvanantoon ja hyväksyttyihin tarkkailusuunnitelmiin liittyviä maksuja. Muutoksia edelliseen vuoteen ei ollut ilma-alusten käyttäjissä, jotka eivät maksa maksuja 15 maassa (BE, CY, CZ, DE, EE, EL, ES, LI, LT, LU, LV, MT, NL, SE ja SK). Maksut vaihtelevat merkittävästi maiden kesken ja palvelutyyppin mukaan. Laitoksen lupaan ja tarkkailusuunnitelman hyväksyntään liittyvät maksut vaihtelevat viidestä eurosta

⁷² EA:n luettelo EU:n päästökauppajärjestelmän todentajia akkreditoivien kansallisten akkreditointielinten yhteystiedoista: <https://european-accreditation.org/national-accreditation-bodies-having-successfully-undergone-peer-evaluation-by-ea/>

⁷³ Joissakin tapauksissa jäsenvaltiot voivat ilmoittaa useita alueellisia tai paikallisia viranomaisia yhtenä toimivaltaisena viranomaisena.

6 913,31 euroon ja ilma-alusten käyttäjien osalta samaan palveluun liittyvät maksut viidestä eurosta 2 400 euroon.

Kaiken kaikkiaan päästökauppajärjestelmän hallinto-organisaatio eri osallistujamaissa on enimmäkseen toimiva. Viestintää ja parhaiden käytänteiden jakamista olisi edelleen parannettava ja tuettava, myös EU:n päästökauppajärjestelmän velvoitteiden noudattamista käsittelevän foorumin ja EU:n päästökauppajärjestelmänvelvoitteiden noudattamista koskevan vuotuisen konferenssin toimilla.

8 VAATIMUSTEN NOUDATTAMINEN JA TÄYTÄNTÖÖNPANON VALVONTA

EU:n päästökauppadirektiivissä säädetään sakkorangaistuksesta, joka on 100 euron suuruinen (indeksoitu) liikapäästösakko jokaista sellaista hiilidioksidipäästötonnia kohden, jonka kattamiseksi päästöoikeuksia ei ole palautettu ajoissa. EU:n päästökauppajärjestelmän täytäntöönpanossa tapahtuneisiin rikkomuksiin sovellettavista muista seuraamuksista säädetään osallistujamaan kansallisessa lainsäädännössä.

EU:n päästökauppajärjestelmän vaatimusten noudattamisaste on hyvin korkea: joka vuosi noin 99 prosenttia päästöistä todellakin katetaan riittävällä määrällä päästöoikeuksia ajoissa. Vuonna 2018 alle 0,5 prosenttia päästöjä raportoineista laitoksista ei palauttanut kaikkia päästöjään vastaavaa määrää päästöoikeuksia 30. huhtikuuta 2019 mennessä. Ilmailualalla ilma-aluksen käyttäjät, jotka aiheuttivat 99,1 prosenttia EU:n päästökauppajärjestelmään kuuluvista ilmailualan päästöistä, täyttivät vaatimukset. Toimijat, jotka eivät täyttäneet vaatimuksia, olivat tavallisesti pieniä tai lopettivat toimintansa vuonna 2018.

Toimivaltaiset viranomaiset toteuttavat edelleen erilaisia vaatimustenmukaisuustarkastuksia, jotka koskevat vuotuisia päästöselvityksiä. Vuonna 2019 toimitetuista direktiivin 21 artiklan mukaisista kertomuksista ilmenee, että kaikki osallistujamaat tarkastivat vuotuiset päästöselvitykset niiden kattavuuden suhteen (100 prosenttia, paitsi BE 31 prosenttia, ES 95 prosenttia, FR 99 prosenttia ja SE 1 prosentti). Kertomusten perusteella jäsenvaltiot tarkastivat keskimäärin lähes 80 prosenttia päästöselvityksistä sen suhteen, ovatko ne yhdenmukaisia tarkkailusuunnitelmien kanssa (kaikki maat paitsi HR), ja lähes 75 prosentissa päästöselvityksistä tietoja verrattiin päästöoikeuksien jakamista koskeviin tietoihin (kaikki maat paitsi FI, HR, MT, NO ja SE). Osallistujamaista 24 ilmoitti suorittavansa myös ristiintarkastuksia muiden tietojen kanssa.

Kahdentoista maan toimivaltaiset viranomaiset toteuttivat varovaisia arvioita puuttuvista tiedoista 57 laitoksen osalta (noin 0,5 prosenttia laitosten kokonaismäärästä). Vastaava laitosten määrä oli 52 (0,5 prosenttia) vuonna 2017 ja 57 (0,5 prosenttia) vuonna 2016. Arvioihin liittyvät vuoden 2018 päästöt olivat 11,2 miljoonaa hiilidioksiditonnia (verrattuna 2,8 miljoonaan hiilidioksiditonniin vuonna 2017) eli noin 0,7 prosenttia kokonaispäästöistä (verrattuna 0,2 prosenttiin vuonna 2017). Yleisin syy varovaisille arvioille oli päästöselvityksen puuttuminen 31. maaliskuuta tai päästöselvitykset, jotka eivät täyttäneet tarkkailua ja raportointia koskevan asetuksen tai akkreditointia ja todentamista koskevan asetuksen vaatimuksia.

Ilmailun osalta varovaisia arvioita puuttuvista tiedoista tehtiin seitsemässä maassa 31 ilma-aluksen käyttäjän osalta (4,7 prosenttia kokonaismäärästä ja 4,7 prosenttia ilmailun päästöistä).

Toimivaltaisten viranomaisten tarkastukset ovat edelleen tärkeä täydennys todentajan työhön. Vuonna 2018 kaikki maat vahvistivat lisäävänsä laitoksia koskevia tarkastuksia. Suurin osa maista ilmoitti, että tällaiset tarkastukset ulotetaan myös ilma-aluksen käyttäjiin (kaikki muut paitsi CY, EE, EL, IT ja

LI). Suurin osa maista (kaikki muut paitsi EL, IT, LU ja MT) ilmoitti tehneensä laitoksissa pistokokeita vuonna 2018.

Vuonna 2018 kymmenen maata ilmoitti määränneensä liikapäästösakkoa 36 laitokselle (BG 1, CZ 2, FR 1, IE 2, IT 5, NL 1, PL 2, PT 7, RO 4 ja UK 11). Ilmailualalla liikapäästösakkoja ilmoitettiin määrätyn 26:lle ilma-aluksen käyttäjälle (DE 2, FR 1, IT 9, LT 1, NL 1, PT 8, SI 1 ja UK 3).

Kaksitoista maata vahvisti määränneensä seuraamuksia (muita kuin liikapäästösakkoja) vuonna 2018. Vankeusrangaistuksista ei ilmoitettu, mutta 36 laitokselle ja 26:lle ilma-aluksen käyttäjälle annettiin yhteensä 5,4 miljoonaa euroa⁷⁴ sakkoja, maksukehotuksia ja lopullisia varoituskirjeitä.

Yleisimmät vuonna 2018 ilmoitetut rikkomukset olivat asianmukaisesti hyväksytyn tarkkailusuunnitelman puuttuminen (9 tapausta), toiminta ilman lupaa (8 tapausta), luvan ehtojen noudattamatta jättäminen (6 tapausta) ja se, että todennettua vuotuista päästöselvitystä ei ollut toimitettu määräaikaan mennessä (5 tapausta).

Kuten viime vuoden kertomuksessa todettiin, EU:n päästökauppajärjestelmän viides soveltamiskauden arviointi aloitettiin vuoden 2018 alussa. Arvioinnin tarkoituksena on tunnistaa päästökauppajärjestelmän noudattamista koskevia ongelmia osallistujamaiden tasolla ja tukea osallistujamaita järjestelmän täytäntöönpanon parantamisessa. Arviointi saatetaan päätökseen vuoden 2019 lopulla.

9 PÄÄTELMÄT JA TULEVAISUUDENNÄKYMÄT

Vuodelle 2018 oli tunnusomaista merkittävä edistyminen täytäntöönpanosäännösten antamisessa EU:n päästökauppajärjestelmän neljättä vaihetta varten. Kuluneen vuoden aikana annettiin säännöksiä, jotka koskevat hiilivuotoa, ilmaisjakoa, huutokauppaamista, innovaatorahaston perustamista sekä tarkkailua, raportointia ja todentamista. Jäljellä olevia täytäntöönpanosääntöjä viimeistellään parhaillaan ripeästi. Tarkoituksena on, että ne hyväksyttäisiin ennen uuden päästökauppakauden alkua eli ennen tammikuuta 2021.

Kulunutta vuotta leimasi myös huomattava EU:n päästökauppajärjestelmään kuuluvien laitosten päästöjen väheneminen. Vähennys oli 4,1 prosenttia vuodesta 2017. Päästöt vähenivät pääasiassa sähkön ja lämmön tuotannon alalla, kun taas teollisuuden päästöt vähenivät vain hieman. Sitä vastoin ilmailun todennetut päästöt lisääntyivät edelleen vuonna 2018. Kasvua vuoteen 2017 verrattuna oli 3,9 prosenttia.

Viime vuosina sovitut lainsäädäntömuutokset, joiden tarkoituksena on ollut päästöoikeuksien ylijäämän pienentäminen, tuottavat edelleen selviä tuloksia. Markkinavakausvarannon ylijäämäindikaattori julkaistiin vuonna 2019 kolmatta kertaa. Yhdessä vuoden 2017 indikaattorin kanssa se johti siihen, että huutokaupattavien päästöoikeuksien määrä vähenee lähes 40 prosenttia eli lähes 397 miljoonan päästöoikeuden verran vuonna 2019. Tämän seurauksena vuonna 2019 huutokaupataan noin 30 prosenttia vähemmän päästöoikeuksia kuin vuonna 2018.

⁷⁴ Tämä kokonaissumma ei sisällä Portugalissa ilmailualalla annettuja sakkoja, koska seuraamusprosessit olivat kesken eikä sakkojen määriä siten ollut vielä määritetty.

Näiden asioiden myönteinen kehitys on lisännyt markkinaosapuolten luottamusta ja vahvistanut hiilen hintasignaalia edelleen. Jäsenvaltioiden huutokaupasta saamat kokonaistulot kasvoivat päästöoikeuksien korkeamman hinnan ansiosta huomattavasti: vuonna 2018 tulot olivat yli kaksi kertaa niin suuret kuin vuonna 2017.

Vuonna 2018 EU:n päästökauppajärjestelmän vaatimusten noudattamisaste pysyi hyvin korkeana. Se oli yli 99 prosenttia sekä kiinteiden laitosten että ilma-alusten käyttäjien osalta. EU:n päästökauppajärjestelmän rakenne on pysynyt vakaana ja hallinto-organisaatio eri jäsenvaltioissa on osoittautunut tehokkaaksi.

Komissio aikoo jatkaa Euroopan hiilimarkkinoiden seurantaa ja toimittaa seuraavan kertomuksensa vuoden 2020 lopulla.

LIITE

Lisäys 1

Taulukko 1.1: Sähköalan nykyaikaistamiseen kohdennettujen ilmaisten päästöoikeuksien määrä

	Jäsenvaltioiden pyytämien direktiivin 10 c artiklan mukaisten ilmaisten päästöoikeuksien määrä					
Jäsenvaltio	2013	2014	2015	2016	2017	2018
BG	11 009 416	9 779 243	8 259 680	6 593 238	3 812 436	2 471 297
CY	2 519 077	2 195 195	1 907 302	1 583 420	1 259 538	935 657
CZ	25 285 353	22 383 398	20 623 005	15 831 329	11 681 994	7 661 840
EE	5 135 166	4 401 568	3 667 975	2 934 380	2 055 614	38 939
HU	7 047 255 ⁷⁵	ei sovelleta	ei sovelleta	ei sovelleta	ei sovelleta	ei sovelleta
LT	322 449	297 113	269 475	237 230	200 379	158 922
PL	65 992 703	52 920 889	43 594 320	31 621 148	21 752 908	31 942 281
RO	15 748 011	8 591 461	9 210 797	7 189 961	6 222 255	3 778 439
Yhteensä	133 059 430	100 568 867	87 532 554	65 990 706	46 985 124	46 987 375

Lähde: Ilmastotoimien pääosasto

Taulukko 1.2: Ilmaisten päästöoikeuksien vuosittainen enimmäismäärä poikettaessa täydestä huutokaupasta sähkön ja lämmön tuotannon alalla

Jäsenvaltio	Päästöoikeuksien vuotuinen enimmäismäärä							
	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	Yhteensä
BG	13 542 000	11 607 428	9 672 857	7 738 286	5 803 714	3 869 143	1 934 571	54 167 999
CY	2 519 077	2 195 195	1 907 302	1 583 420	1 259 538	935 657	575 789	10 975 978
CZ	26 916 667	23 071 429	19 226 191	15 380 953	11 535 714	7 690 476	3 845 238	107 666 668
EE	5 288 827	4 533 280	3 777 733	3 022 187	2 266 640	1 511 093	755 547	21 155 307
HU	7 047 255	0	0	0	0	0	0	7 047 255
LT	582 373	536 615	486 698	428 460	361 903	287 027	170 552	2 853 628
PL	77 816 756	72 258 416	66 700 076	60 030 069	52 248 393	43 355 049	32 238 370	404 647 129
RO	17 852 479	15 302 125	12 751 771	10 201 417	7 651 063	5 100 708	2 550 354	71 409 917
Yhteensä	151 565 434	129 504 488	114 522 628	98 384 792	81 126 965	62 749 153	42 070 421	679 923 881

Lähde: Ilmastotoimien pääosasto

⁷⁵ Unkari hyödynsi 10 c artiklan poikkeusta vain vuonna 2013.

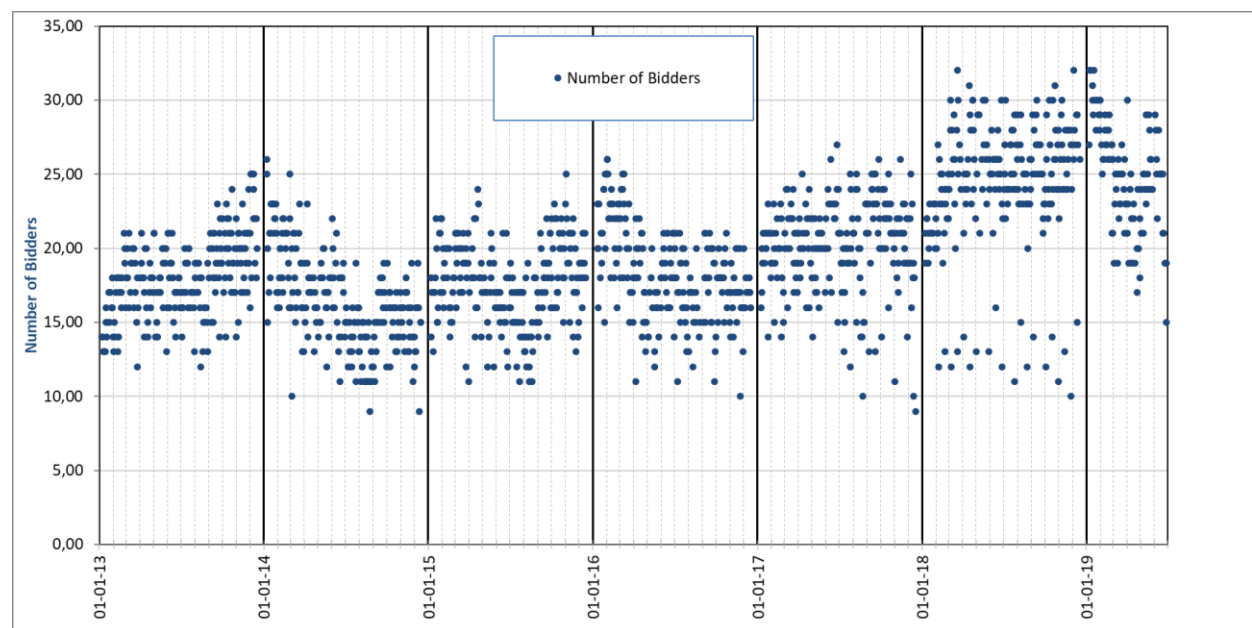
Taulukko 1.3: Vuosina 2013–2020 huutokaupattujen tai huutokaupattavaksi suunniteltujen jakamatta jääneiden päästöoikeuksien määrä poikettaessa täydestä huutokaupasta sähkön ja lämmön tuotannon alalla⁷⁶

Huutokaupattujen 10 c artiklan mukaisesti jakamatta jääneiden päästöoikeuksien määrä						
Jäsenvaltio	2015	2016	2017	2018	2019	2020
BG	5 444 169	1 461 360	920 823	604 908	1 386 372	0
CY	0	0	0	0	0	0
CZ	0	90 694	77 741	66 740	54 550	80 295
EE	0	188 682	134 897	1 767 499	761 088	50 026
LT	259 924	0	456 725	191 229	161 522	128 105
PL	1 196	0	7 491	0	55 800 000	49 520 000
RO	2 104 468	6 710 664	3 540 974	3 011 456	0	0
HU	0	0	0	0	0	0

Lähde: Ilmastotoimien pääosasto

Lisäys 2

Kaavio 2.1: Yleisten päästöoikeuksien huutokauppojen tarjoajien määrä (2013–30. kesäkuuta 2019)

Lähde: EEX

- Tarjoajien määrä

⁷⁶ Vuosina 2013 ja 2014 ei huutokaupattu yhtään 10 c artiklan mukaisesti jakamatta jäänyttä päästöoikeutta.

Taulukko 2.1: Huutokauppojen jäsenvaltioille kaudella 2012–2018 tuottamat tulot⁷⁷

Päästöoikeuksien huutokauppaamisesta saadut tulot vuosina 2012–2018 (miljoonaa euroa)														
	2012		2013		2014		2015		2016		2017		2018	
	Yleiset (varhaiset huutokaupat)	Ilmailu (varhaiset huutokaupat)	Yleiset	Ilmailu	Yleiset	Ilmailu	Yleiset	Ilmailu	Yleiset	Ilmailu	Yleiset	Ilmailu	Yleiset	Ilmailu
AT	11,05	0,00	55,75	0,00	52,17	1,18	76,24	2,36	58,81	0,65	78,74	0,69	208,20	2,16
BE	0,00	0,00	114,99	0,00	95,03	2,05	138,96	2,69	107,14	0,74	143,52	0,79	379,00	2,47
BG	22,14	0,00	52,63	0,00	36,19	0,22	120,91	0,91	85,08	0,25	130,15	0,27	367,34	0,83
CY	1,58	0,00	0,35	0,00	0,43	0,30	0,00	1,42	0,00	0,39	6,15	0,41	24,66	1,30
HR	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	86,40	0,49	20,09	0,16	26,97	0,18	70,96	0,55
CZ	0,00	0,00	0,00	0,00	55,24	0,47	110,30	1,20	117,63	0,33	199,43	0,35	583,33	1,10
DE	166,18	17,52	791,25	0,00	749,97	0,00	1 093,3 1	16,87	845,74	4,65	1 141,7 4	5,07	2 565,34	16,31
DK	1,07	0,00	56,06	0,00	46,93	1,16	68,64	2,71	52,93	0,74	70,93	0,79	187,32	2,48
EE	0,00	0,00	18,07	0,00	7,41	0,04	21,13	0,15	23,57	0,04	39,31	0,05	139,89	0,14
EL	14,84	0,00	147,64	0,00	129,97	1,10	190,17	4,99	146,68	1,37	196,57	1,46	518,96	4,57
ES	68,53	0,00	346,11	0,00	323,53	6,56	473,20	16,32	364,97	4,48	488,78	4,77	1 291,07	14,97
FI	13,28	0,00	66,97	0,00	62,68	0,81	91,64	2,13	70,63	0,58	94,64	0,62	249,84	1,96
FR	43,46	0,00	219,25	0,00	205,29	10,05	299,94	12,18	231,34	3,35	309,85	3,55	818,40	11,16
HU	3,99	0,00	34,59	0,00	56,21	0,29	82,28	0,99	63,43	0,27	84,94	0,29	224,48	0,91
IE	0,00	0,00	41,68	0,00	35,11	0,87	51,32	2,15	39,54	0,59	52,93	0,63	140,10	1,97
IT	76,50	0,00	385,98	0,00	361,25	5,24	528,00	14,41	407,23	3,96	545,44	4,21	1 440,10	13,22

⁷⁷ Lähde: EEX

LT	3,29	0,00	19,98	0,00	17,28	0,06	28,13	0,29	20,76	0,08	31,43	0,09	80,11	0,25
LU	0,74	0,00	4,97	0,00	4,52	0,63	6,62	0,22	5,08	0,06	6,81	0,07	18,09	0,20
LV	2,13	0,00	10,79	0,00	10,08	0,14	14,76	0,53	11,36	0,15	15,24	0,15	40,20	0,49
MT	0,27	0,00	4,47	0,00	3,81	0,10	5,62	0,57	4,30	0,16	5,78	0,17	15,19	0,52
NL	25,61	0,00	134,24	0,00	125,63	5,47	183,57	3,68	141,59	1,01	189,63	1,07	500,84	3,37
PL	0,00	0,00	244,02	0,00	78,01	0,00	129,84	2,98	135,57	0,58	505,31	0,69	1 209,98	1,59
PT	10,65	0,00	72,78	0,00	65,82	1,27	96,32	2,89	74,29	0,79	99,50	0,85	262,96	2,65
RO	39,71	0,00	122,74	0,00	97,57	0,32	193,62	1,60	193,56	0,44	260,29	0,47	717,64	1,45
SE	7,07	0,00	35,67	0,00	33,34	1,02	48,79	3,63	37,61	1,00	50,45	1,06	132,98	3,34
SI	3,51	0,00	17,74	0,00	16,59	0,05	24,28	0,14	18,70	0,04	25,05	0,04	66,19	0,12
SK	12,19	0,00	61,70	0,00	57,59	0,04	84,31	0,20	64,99	0,06	87,01	0,06	229,74	0,18
UK	75,74	0,00	409,63	0,00	387,42	14,08	567,72	18,54	418,96	5,37	604,02	5,30	1 607,32	0,00
YHTEENS Ä	603,52	17,53	3 550,7 3	0,00	3 115,1 1	53,53	4 815,9 7	117,26	3 761,5 7	32,28	5 490,6 0	34,14	14 090,2 3	90,27

Lisäys 3

Taulukko 3.1: Yhteenveto kansainvälisten hyvitysten vaihdosta kesäkuun 2019 loppuun saakka⁷⁸

Viimeistään 30. kesäkuuta 2019 vaihdetut kansainväliset hyvitykset	miljoonaa	prosenttia	Viimeistään 30. kesäkuuta 2019 vaihdetut kansainväliset hyvitykset	miljoonaa	prosenttia
CER:t	261,42	57,65 %	ERU:t	192,07	42,35 %
Kiina	195,20	74,67	Ukraina	147,69	76,89 %
Intia	17,27	6,61	Venäjä	32,06	16,69 %
Uzbekistan	9,89	3,79	Puola	2,82	1,46 %
Brasilia	5,43	2,08	Saksa	1,65	0,85 %
Chile	3,16	1,21	Ranska	1,24	0,64 %
Korea	2,93	1,12	Bulgaria	0,50	0,26 %
Meksiko	2,89	1,10	Muut	6,11	3,21 %
Muut	24,65	9,43			
CER:t ja ERU:t YHTEENSÄ	453,49	100 %			

Lähde: EUTL

Taulukko 3.2: Yhteenveto kansainvälisten hyvitysten vaihdosta kesäkuun 2019 loppuun saakka laitostyypeittäin

Viimeistään 30. kesäkuuta 2019 vaihdetut kansainväliset hyvitykset	CER:t miljoonaa	ERU:t miljoonaa
Kiinteät laitokset	256,46	191,25
Ilma-aluksen käyttäjät	4,96	0,82
YHTEENSÄ	261,42	192,07

Lähde: EUTL

Lisäys 4

Taulukko 4.1: Päästökauppajärjestelmän tarjonta- ja kysyntätekijät

Tekijä	Tarjonta vai kysyntä	Julkaiseminen	Päivitykset ja epävarmuustekijät
---------------	-----------------------------	----------------------	---

⁷⁸ Yhdistyneen kuningaskunnan tiedot vuodelta 2019 eivät ole mukana taulukoissa 3.1 ja 3.2 komission hyväksymien suojatoimenpiteiden vuoksi. Niillä suojellaan EU:n päästökauppajärjestelmän ympäristötavoitteiden tinkimättömyyttä tapauksissa, joissa EU:n lainsäädäntöä ei enää sovelleta EU:sta eroavassa jäsenvaltiossa (ks. kohta 2.2).

Toisesta vaiheesta siirretyt päästöoikeudet yhteensä	Tarjonta	Hiilimarkkinakertomus	Päivitystä ei ole suunnitteilla, koska toinen vaihe on päättynyt. Lopullinen luku.
Kolmannen vaiheen varhaiset huutokaupat	Tarjonta	Ilmastotoimien pääosaston verkkosivusto, EEX- ja ICE-verkkosivustot	Ei ole osa toisen vaiheen kaikkia siirrettyjä päästöoikeuksia. Lopulliset luvut.
NER300-ohjelman päästöoikeudet	Tarjonta	EIP:n verkkosivusto	Vuosina 2012–2014 muunnettiin rahaksi 300 miljoonaa päästöoikeutta. Lopulliset luvut.
Ilmailualan huutokaupat	Tarjonta	Ilmastotoimien pääosaston verkkosivusto, EEX- ja ICE-verkkosivustot	Ei sovelleta – mukautukset sisältyvät seuraavan vuoden määriin. Vuosien 2013 ja 2014 huutokaupat järjestettiin vuonna 2015.
Kolmannen vaiheen huutokaupat	Tarjonta	Ilmastotoimien pääosaston verkkosivusto, EEX- ja ICE-verkkosivustot	Ei sovelleta – lukua ei tarkisteta. Takapainotetut päästöoikeudet (esim. lykättäessä huutokaupan alkua tiettyjen jäsenvaltioiden, kuten ETA:n EFTA-valtioiden, osalta) voidaan huutokaupata seuraavina vuosina.
Ilmaisjako (kansalliset täytäntöönpanotoimenpiteet)	Tarjonta	EU:n tapahtumaloki, taulukot	Lukuja päivitetään läpi vuoden. – Jäsenvaltio voi toimittaa edellisvuosia koskevat tiedot myöhässä tai tosiasiallisesti jaettu päästöoikeusmäärä voi olla alkuperäistä määrää pienempi.
Ilmaisjako (uusien osallistujien varanto)	Tarjonta	EU:n tapahtumaloki, taulukot	– EU:n tapahtumaloki sisältää tosiasiallisen jaon tarkan tilan.
Ilmaisjako (ilmailu)	Tarjonta	EU:n tapahtumaloki, jäsenvaltioiden julkaisemat jakotaulukot	
Ilmaisjako (10 c artikla)	Tarjonta	EU:n tapahtumaloki, tilannetaulukko	
Päästöt (kiinteät laitokset)	Kysyntä	EU:n tapahtumaloki, vaatimustenmukaisuutta koskevat tiedot	Toukokuun 1. päivänä julkistettua vaatimustenmukaisuutta koskevat tiedot osoittavat sellaisten laitosten päästöt ja palautetut päästöoikeudet, jotka täyttävät vaatimukset (eli ilmoittavat tiedot kaikilta asiaa koskevilta vuosilta). ⁷⁹
Päästöt (ilmailu)	Kysyntä		Vuonna 2015 ilma-aluksen käyttäjät täyttivät sekä vuotta 2013 että vuotta 2014 koskevat vaatimukset.
Mitätöidyt päästöoikeudet	Kysyntä		Hiilimarkkinakertomus

Taulukko 4.2: Tietojen julkaisuaikataulu

Aikataulu	Tiedot	Soveltamisala
------------------	---------------	----------------------

⁷⁹ Edellisten vuosien vaatimustenmukaisuutta koskevat tiedot voidaan korjata takautuvasti, jos ne esimerkiksi toimitetaan myöhässä.

1. tammikuuta– 30. huhtikuuta vuonna x	Sähkön ja lämmön tuotannon alan ilmaisjakoa koskevat päivitykset (10 c artikla)	Vuosi x-1
1. huhtikuuta vuonna x	Todennetut päästöt Ilmaisjako (10 a artiklan 5 kohta – kansalliset täytäntöönpanotoimenpiteet)	Vuosi x-1
1. toukokuuta vuonna x	Vaatimusten noudattamisen määräaika: todennetut päästöt ja palautetut päästöoikeudet	Vuosi x-1
Touko-/lokakuu vuonna x	Vaihdetut kansainväliset hyvitykset	
Vuoden x viimeinen neljännes	Hiilimarkkinakertomus	Vuosi x-1
Tammi-/heinäkuu vuonna x	Uusien osallistujien varannon tilanne – varantoa koskeva taulukko	
Ei julkaistu EU:n tasolla	Jäsenvaltioiden tasolla julkaistu ilmailualan ilmaisjako	

Lisäys 5

Taulukko 5.1: Päästökauppajärjestelmään kuuluvien laitosten todennetut muut kuin hiilidioksidipäästöt kasvihuonekaasuittain vuosina 2013–2018 (miljoonaa tonnia)⁸⁰

	2013	2014	2015	2016	2017	2018
PFCs	0,40	0,74	0,58	0,64	0,47	0,60
N₂O	2,47	5,49	5,32	4,62	4,96	4,11

Lähde: EUTL

Lisäys 6

Taulukko 6.1: Unionin tuomioistuimen EU:n päästökauppajärjestelmän toimintaan liittyvät ratkaisut ajanjaksolla heinäkuusta 2018 kesäkuuhun 2019

⁸⁰ Joidenkin laitosten N₂O- tai PFC-päästöjä ei ehkä ole ilmoitettu erikseen unionin rekisteriin, vaan sen sijaan on ilmoitettu kokonaispäästöt hiilidioksidiekvivalenttitonneina. Taulukossa esitetään kasvihuonekaasupäästöjen erittely unionin rekisteristä saatavilla olevien tietojen mukaisena. Typpioksiduulipäästöt sisällytettiin EU:n päästökauppajärjestelmään toisesta vaiheesta alkaen (vuodesta 2008) vapaaehtoisena osana, johon jotkin jäsenvaltiot osallistuivat halutessaan, ja yhdessä PFC-yhdistepäästöjen kanssa pakollisena osana kolmannesta vaiheesta alkaen (vuodesta 2013).

Asian viite-tiedot	Kyseinen lainsäädäntö	Osapuolet	Asian tausta	Päivä-määrä	Tuomioistuimen toteamus
Asia C-682/17	Direktiivi 2003/87/EY Päätös 2011/278/EU	ExxonMobil Production Deutschland GmbH / DE	Onko laitos katsottava sähköntuottajaksi, jos laitoksessa ei harjoiteta mitään muuta liitteessä I mainittua toimintaa sähköntuotannon lisäksi, ja jos on, onko laitoksella oikeus saada päästöoikeuksia maksutta?	20.6.2019	Tuomioistuin vahvisti, että laitosta on pidettävä sähköntuottajana direktiivissä 2003/87/EY esitetyn määritelmän sanamuodon mukaisen tulkinnan perusteella.
Asia T-330/18	Direktiivi (EU) 2018/410 Asetus (EU) 2018/842 Asetus (EU) 2018/841	Carvalho ym. / parlamentti ja neuvosto	Yhteensä 37 yksityishenkilöä vaati kumoamaan direktiivin 2018/410, asetuksen (EU) 2018/842 ja asetuksen (EU) 2018/841 esittäen, että suunnitellut kasvihuonekaasupäästöjen vähennykset ovat riittämättömiä. Euroopan parlamentti ja neuvosto esittivät oikeudenkäyntiväitteen.	8.5.2019	Tuomioistuin jätti kanteen kaikilta osiltaan tutkimatta.
Asia C-561/18	Komission asetus (EU) N:o 601/2012	Solvay Chemicals GmbH / DE	– Onko asetus (EU) N:o 601/2012 pätemätön ja onko se ristiriidassa direktiivin 2003/87 tavoitteiden kanssa siltä osin kuin asetuksessa säädetään, että hiilidioksidia, jota ei siirretä 49 artiklan 1 kohdan ensimmäisessä alakohdassa tarkoitettulla tavalla, pidetään sen tuottaneen laitoksen päästöinä siitä riippumatta, onko se päästetty ilmakehään vai ei? - Onko asetus (EU) N:o 601/2012 pätemätön ja onko se ristiriidassa direktiivin 2003/87 tavoitteiden kanssa siltä osin kuin asetuksessa säädetään, että hiilidioksidi, joka siirretään kalsinoidun soodan tuotantolaitoksesta toiseen laitokseen saostetun kalsiumkarbonaatin tuottamiseksi, on järjestelmällisesti sisällytettävä kyseisen laitoksen päästöihin?	6.2.2019	Tuomioistuin totesi, että asetuksen N:o 601/2012 49 artiklan 1 kohdan toisen alakohdan ja sen liitteessä IV olevan 20 B kohdan säännökset ovat pätemättömiä siltä osin kuin niissä sisällytetään järjestelmällisesti kalsinoidun soodan tuotantolaitoksen päästöihin hiilidioksidi, joka siirretään toiseen laitokseen saostetun kalsiumkarbonaatin tuotantoa varten, riippumatta siitä, päästetäänkö tämä hiilidioksidi ilmakehään vai ei.

Lisäys 7

Taulukko 7.1: EU:n päästökauppajärjestelmän neljännen vaiheen täytäntöönpanon tilanne

Toimenpide	Tarkoitus	Säädöksen tyyppi	Ehdotettu hyväksyminen
Hiilivuotoluettelo kaudeksi 2021–2030	Uuden hiilivuotoluettelon vahvistaminen EU:n päästökauppajärjestelmän neljättä vaihetta varten hiilivuodolle erityisen alttiina olevien alojen määrittelyjen perusteella	Komission delegoitu päätös	Annettu 15.2.2019 ja julkaistu virallisessa lehdessä 8.5.2019 ⁸¹
Ilmaisjakosääntöjen tarkistaminen kaudeksi 2021–2030	Maksutta tapahtuvaa jakoa koskevien unionin laajuisten siirtymäsäännösten vahvistamisesta annetun komission päätöksen 2011/278/EU tarkistaminen sen mukauttamiseksi neljättä vaihetta varten vahvistettuun uuteen oikeudelliseen tilanteeseen	Komission delegoitu asetus	Annettu 19.12.2018 ja julkaistu virallisessa lehdessä 27.2.2019 ⁸²
Mukauttaminen maksutta tapahtuvaan jakoon tuotantomuutosten vuoksi	Järjestelyjen määrittely maksutta tapahtuvan jaon tason mukauttamiseksi laitoksissa muuttamalla toiminnan tasoja yli 15 prosenttia ylös- tai alaspäin keskimäärin kahden vuoden aikana	Komission täytäntöönpano-asetus	2019
Ilmaisjaon vertailuarvojen päivitys kaudeksi 2021–2025	Päivitettyjen vertailuarvojen määrittelemine kaudeksi 2021–2025 jäsenvaltioiden 30. syyskuuta 2019 mennessä vuosilta 2016 ja 2017 toimittamien tietojen perusteella	Täytäntöönpano-säädös	2020
Innovaatiorahaston perustaminen	Innovaatiorahaston toimintaa koskevien sääntöjen määrittelemine valintamenettely ja perusteet mukaan lukien	Komission delegoitu asetus	Annettu 26.2.2019 ja julkaistu virallisessa lehdessä 28.5.2019 ⁸³
Modernisaatiorahaston perustaminen	Modernisaatiorahaston toimintaa koskevien sääntöjen määrittelemine	Täytäntöönpano-säädös	2020
Asetuksen (EU) N:o 389/2013 (rekisteriasetus) tarkistaminen	Standardoiduista sähköisistä tietokannoista koostuvaa unionin rekisteriä neljännessä vaiheessa koskevien vaatimusten vahvistaminen; tietokannat sisältävät yhteisiä tietoelementtejä, joiden avulla voidaan seurata päästöoikeuksien myöntämistä, hallussapitoa, siirtämistä ja mitätöimistä ja taata yleisölle oikeus tutustua tietoihin ja varmistaa luottamuksellisuus	Komission delegoitu asetus	Annettu 12.3.2019 ja julkaistu virallisessa lehdessä 2.7.2019 ⁸⁴
Asetuksen (EU) N:o 1031/2010 (huutokauppa-asetus) muuttaminen	Markkinavakausvarannosta otettavien 50 miljoonan ensimmäisen päästöoikeuden huutokauppaaminen vuonna 2020	Komission delegoitu asetus	Annettu 30.10.2018 ja julkaistu virallisessa lehdessä 4.1.2019 ⁸⁵
Asetuksen (EU) N:o 1031/2010 (huutokauppa-asetus) tarkistaminen	Huutokauppaprosessin joidenkin näkökohtien tarkistaminen neljännen vaiheen vaatimusten täyttämiseksi, jotta erityisesti innovaatiorahaston ja modernisaatiorahaston päästöoikeuksien	Delegoitu säädös	2019

⁸¹ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/FI/TXT/PDF/?uri=OJ:L:2019:120:FULL&from=FI>

⁸² <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/FI/TXT/PDF/?uri=CELEX:32019R0331&from=FI>

⁸³ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/FI/TXT/PDF/?uri=CELEX:32019R0856&from=FI>

⁸⁴ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/FI/TXT/PDF/?uri=CELEX:32019R1122&from=FI>

⁸⁵ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/FI/TXT/PDF/?uri=CELEX:32019R0007>

	huutokauppaaminen olisi mahdollista ja jotta ne vastaisivat EU:n päästökauppajärjestelmän päästöoikeuksien rahoitusvälineiksi luokittelua rahoitusvälineiden markkinoista annetun direktiivin 2014/65/EU (MiFID II) mukaisesti		
Tarkkailusta ja raportoinnista annetun asetuksen N:o 601/2012 tarkistaminen	Tarkkailua ja raportointia koskevien sääntöjen yksinkertaistaminen, parantaminen ja selventäminen sekä hallinnollisen rasitteen vähentäminen täytäntöönpanosta kolmannessa vaiheessa saatujen kokemusten perusteella	Komission täytäntöönpano-asetus	Annettu 19.12.2018 ja julkaistu virallisessa lehdessä 31.12.2018 ⁸⁶
Todentamisesta ja akkreditoinnista annetun asetuksen N:o 600/2012 tarkistaminen	Akkreditointia ja todentamista koskevien sääntöjen yksinkertaistaminen, parantaminen ja selventäminen sekä hallinnollisen rasitteen vähentäminen täytäntöönpanosta kolmannessa vaiheessa saatujen kokemusten perusteella	Komission täytäntöönpano-asetus	Annettu 19.12.2018 ja julkaistu virallisessa lehdessä 31.12.2018 ⁸⁷
Asetus direktiivin 2003/87/EY täydentämisestä CORSIA:n osalta	EU:n päästökauppadirektiivin täydentäminen, jotta voidaan ottaa huomioon toimenpiteet, jotka kansainvälinen siviili-ilmailujärjestö ICAO on hyväksynyt ilmailun päästöjen tarkkailua, raportointia ja todentamista varten CORSIA:n panemiseksi täytäntöön	Komission delegoitu asetus	2019
EU:n päästökauppajärjestelmään liittyvistä valtiontukitoimenpiteistä annetut suuntaviivat 2021–2030	EU:n päästökauppajärjestelmään liittyvistä valtiontukitoimenpiteistä annettujen suuntaviivojen tarkistaminen neljättä vaihetta varten niin, että ne ovat välillisten hiilikustannusten hyvitysjärjestelmiä koskevien tarkistettuun EU:n päästökauppadirektiiviin sisältyvien uusien säännösten mukaisia	Komission tiedonanto	2020

Tilanne
Suunniteltu
Meneillään
Tehty

Lisäys 8

⁸⁶ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/FI/TXT/PDF/?uri=CELEX:32018R2066>

⁸⁷ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/FI/TXT/PDF/?uri=CELEX:32018R2067&from=FI>

Taulukko 8.1: Jäsenvaltioiden sijoitukset markkinavakaushavaintoon vuosina 2019⁸⁸ ja 2020⁸⁹

Jäsenvaltio / ETA:n EFTA-valtio	Jäsenvaltion sijoitukset vuonna 2019	Tiedossa olevat jäsenvaltion sijoitukset vuonna 2020 ⁹⁰
Itävalta	5 935 748	3 957 699
Belgia	9 846 994	6 565 549
Bulgaria	8 292 720	5 529 227
Kroatia	1 614 984	1 076 801
Kypros	932 844	621 980
Tšekki	15 406 858	10 272 626
Tanska	5 340 750	3 560 981
Viro	2 904 319	1 936 474
Suomi	7 130 025	4 753 992
Ranska	23 346 791	15 566 629
Saksa	85 389 770	56 934 202
Kreikka	12 684 492	8 457 470
Unkari	5 115 708	3 410 933
Islanti	166 450	110 982
Irlanti	3 991 393	2 661 288
Italia	40 304 729	26 873 449
Latvia	865 501	577 079
Liechtenstein	3 725	2 484
Liettua	1 792 324	1 195 044
Luxemburg	467 394	311 638
Malta	354 798	236 564
Alankomaat	14 291 411	9 528 894
Norja	3 314 570	2 210 012
Puola	39 282 170	26 191 650
Portugali	6 478 775	4 319 767
Romania	14 941 290	9 962 205
Slovakia	4 752 513	3 168 770
Slovenia	1 577 714	1 051 951
Espanja	32 660 234	21 776 430
Ruotsi	3 457 106	2 305 049
Yhdistynyt kuningaskunta	44 480 623	29 657 753

⁸⁸ Ajanjaksoa tammikuu–elokuu 2019 koskevat luvut perustuvat komission tiedonantoon C(2018) 2801 final, 15.5.2018, saatavilla osoitteessa https://ec.europa.eu/clima/sites/clima/files/ets/reform/docs/c_2018_2801_en.pdf

⁸⁹ Ajanjaksoja syyskuu–joulukuu 2019 ja tammikuu–elokuu 2020 koskevat luvut perustuvat komission tiedonantoon C(2019) 3288 final, 14.5.2019, saatavilla osoitteessa https://ec.europa.eu/clima/sites/clima/files/ets/reform/docs/c_2019_3288_en.pdf

⁹⁰ Osa jäsenvaltioiden markkinavakaushavaintoon vuonna 2020 tekemistä sijoituksista määritetään ylijäämäindikaattorin vuoden 2020 julkaisemisen jälkeen.

Yhteensä	397 124 723	264 785 572
----------	-------------	-------------

Lisäys 9

Taulukko 9.1: InnovFin-välineen energia-alan demonstroitihankkeisiin siirretyt NER300-ohjelman käyttämättä jääneet varat: tuella toteutettavat hankkeet

Hankkeen nimi	Kuvaus	Kuva
WAVEROLLER	WaveRoller-hankkeessa tavoitteena on osoittaa aaltoenergiateknologian toteutettavuus kaupallisessa mittakaavassa kuromalla umpeen kuilu demonstroitilaitoksen ja rannikon läheisyydessä sijaitsevan, aaltoenergiaa sähköksi muuntavan OWSC-laitoksen (Oscillating Wave Surge Converter) kaupallisen käytön välillä. NER300-ohjelmasta myönnettävä rahoitus on 10 miljoonaa euroa.	
WINDFLOAT	WindFloat-hanke on innovatiivinen offshore-tuulipuisto, jossa käytetään kelluvaa, puoliksi vedenalaista perusratkaisua ja joka sijaitsee noin 20 kilometrin etäisyydellä Portugalin rannikon edustalla. Hankkeessa aiotaan edistää kelluvien tukirakenteiden uusinta tekniikkaa demonstroimalla WindFloat-konseptin skaalattavuutta suurempien turbiinien perusratkaisuna. Hankkeella edistetään siten syvän meren offshore-tuulipuistojen käyttöönottoa. NER300-ohjelmasta InnovFin-välineen energia-alan demonstroitihankkeiden mukaisesti myönnettävä rahoitus on 60 miljoonaa euroa. WindFloat-hanketta tuetaan myös alkuperäisestä NER300-ohjelmasta myönnettyllä lähes 30 miljoonan euron avustuksella.	

GREENWAY EV CHARGING NETWORK

Hankkeella tuetaan sähköajoneuvoinfrastruktuurin nopeampaa käyttöönottoa. Hankkeessa demonstroidaan sähköajoneuvojen ultranopeiden latausasemien kaupallisen mittakaavan käyttöönoton toteutettavuutta ja integroidun akkuihin perustuvan energianvarastointijärjestelmän pilottia. Demonstrointi toteutetaan Slovakiassa, Puolassa, Tšekissä ja Baltian maissa. InnovFin-välineen energia-alan demonstrointihankkeiden mukaisesti myönnetty rahoitus on 17 miljoonaa euroa, josta lähes 3 miljoonaa euroa on NER300-ohjelman käyttämättä jääneitä varoja.

